

ÚJ KELELT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Vasárnap, 1937. december 19.
5698. EV. XX. EVF.
Tebét 15. 289. SZAM.

UTOLSÓ ÓRÁBAN

Írta: MARTON ERNŐ

Utolsó órában fordulunk ezekkel a figyelmeztető és felvilágosító sorokkal Erdély zsidó képviselőihez.

Mindazokhoz, akik felelősséget éreznek magukban a romániai zsidóság sorsával és jövőjével szemben.

Mindazokhoz, akiknek emberi méltóságát és zsidó önértékét nem törték meg a megaláztatások, szidalmak és fenyegetések.

Mindazokhoz, akik holnap és holnapután is mint szabad polgárok, csorbítatlan jogokkal a felemelt fővel akarnak élni ebben az országban.

Minden gondolkodó, jószándéku zsidóhoz szólunk ebben az utolsó órában testvéri intó avunkat.

Az állampolgári jog és kötelesség holnap az urnák elé szólít bennünket. Négy év után smét alkalmunk nyílik arra, hogy szavazatainkkal mi is hozzájáruljunk Románia jövő arulatának kialakításához. Ez az egyetlen lehetőség, amikor az egyszerű polgár döntőleg szólni tud bele saját és az ország sorsának irányításába. Ez az egyetlen alkalom, amikor a néma adófizető alanytól az állam megkérdezi: mit akarsz, mik a kívánságaid az ország kormányzásával kapcsolatban?

A Zsidó Párt vezetősége érett megfontolás után úgy határozott, hogy a jelen viszonyok között erre a kérdésre a zsidóság csak egyetlen felelete lehet: „Zsidók vagyunk és mint zsidók szabadon, nyugalomban akarunk élni alkotmányban biztosított jogainkkal. Nem kívánunk befolyani az egymással versengő román pártok elkészített négy vitájába, hanem mint lojális, de öntudatos kisebbség meg akarjuk védeni saját népünk oly gyakran vitássá tett és veszélyeztetett jogait.”

Ez kell, hogy legyen a zsidó választópolgár válasza arra a kérdésre, amelyet az állam intéz hozzá akkor, amikor a szavazó urnák elé idézik. Ennek a válasznak pedig egyetlen lehetséges kifejezése és megnyilatkozása formája: az önálló zsidó lista és az erre a listára leadott szavazat.

Minden más válasz és minden más megnyilatkozás csak vádak, gyanúsítások és veszedelmes forrása lehet.

Negyedszer indul ezalkalommal a Zsidó Párt önálló listával a választási küzdelemben, negyedszer apellál a romániai zsidóság józan eszéhez, értelméhez és zsidó lelkiismeretéhez. Még sohasem volt olyan kézenfekvő, olyan természetes és parancsoló szükségesség a zsidó parlamenti képviselet megszerzése, mint éppen ma, de még sohasem érték oly sok irányból jövő támadások a zsidó listát — saját leggyakrabban zsidó részről — mint ugyancsak a mostani választásokon. Az emberek úgy látják, az egyszerű, kézenfekvő igazságokat értik meg a legnehezebben és a komplikált frázisok és hazugságok könnyebben férkőznek hozzá érzelmi világukhoz.

Ebben az utolsó órában szeretnénk még egyszer összegezni és rekapitulálni azokat az érveket és kifogásokat, amelyek a mostani választási kampány során a Zsidó Párt önálló listájával szemben elhangzottak.

Az első ellenvetés: **Miért kell egyáltalán zsidó parlamenti képviselet?** A világ egyetlen más kisebbségénél sem merülhet fel ilyen kérdés. Mindenki a világ legtermészetesebb dolgának tarja, hogy a romániai magyaroknak, vagy németeknek szüksége van parlamenti képviseletre. A többségi pártok, legyenek azok bármily demokratikusak és a legjobb indulatokkal telvék a kisebbségekkel szemben, nem alkalmasak arra, hogy a kisebbségek speciális érdekeit megvédjék. A most összeülő parlamentben előreláthatólag 100-120 kímódottan jobboldali, antiszemita beállítottságu képviselő és szenátor fog helyet foglalni.

Egyedül a kormány listáin közel 70 valdista és iorgista képviselő és szenátor jut mandátumhoz. Egészen bizonyos, hogy ezek az antiszemita csoportok egymást fogják tullicizálni a zsidóság gyalázásában és szidalmazásában és a legképtelenebb vádakkal és rágalomokkal fogják elhalmozni a romániai zsidóságot. Ki fog válaszolni ezekre a szidalmakra, ki fogja objektív adatokkal helyreigazítani a rágalmokat, ha nem lesznek zsidó képviselő

lők a parlamentben? Ki fog gátat emelni annak a féktelen agitációnak, amely a parlament tribünjén keresztül igyekszik majd szabad érvényesülést keresni magának?

Amikor a romániai zsidóságnak volt még parlamenti képviselete, a Zsidó Parlamenti Klubnak volt egy határozata, amely szerint a parlamenti ülések tartama alatt a zsidó képviselőknek egy pillanatig sem szabad elhagyniok az üléstermet. Legalább egy-két zsidó képviselőnek mindig jelen kellett lennie, mert már abban a parlamenti atmoszférában is minden pillanatban el kellett készülvén lenniök arra, hogy valamilyen oldalról támadás éri a zsidóságot, amelyet nyomban vissza kell utasítani. Ama öt év alatt, amíg a Zsidó Párt képviselői a parlamentben ültek, csakugyan nem érthette a zsidóságot sértés, vagy támadás anélkül, hogy azt ott nyomban a helyszínen a zsidó képviselők — sokszor testi épségük veszélyeztetése árán is — vissza ne verték volna.

A zsidó képviselőknek már pusztá jelenléte is bizonyos magatartást kényszerít a parlament azon csoportjaira, amelyek nem kifejezetten antiszemita jellegűek. Az elmúlt négy év alatt számtalan támadás érte a zsidóságot a parlamentben, de egyetlen hang sem akadt, még a legdemokratikusabb pártok padsoraiban sem, amely védelmébe vette volna a zsidóságot. A zsidó képviselők jelenléte a demokratikus felfogású képviselőket egyenesen kényszeríti arra, hogy adott pillanatban a zsidó képviselők és a zsidóság védelmére keljenek.

De ez csak egy része, nem is nagyobbik része a zsidó képviselők hivatásának. Állandó éberséggel kell őrködniök azon, nehogy törvényhozási uton érhessék sérelmek a romániai zsidóságot és a konkrét esetek ezreiről kell eljárniök a különböző minisztériumokban és állami hivatalokban, amikor zsidó embereket zsidó voltuk miatt ért jog sérelem.

A romániai zsidóság tekintélyes része, sajnos, alig vet számot azáltal, hogy ebben a négy esztendőben, amíg a zsidóság nélkülözni volt kénytelen a parlamenti képviseletet, milyen tragikus mértékben rendült meg a zsidóság helyzete különböző politikai és pszichológiai vonatkozásokban. Az az átmeneti konjunktúra, amely bizonyos gazdasági ágakban az utóbbi években észlelhető volt, nagyon sok zsidót tévesztett meg a való helyzet felől és hamis, veszedelmes illúzióknak engedett utat. Nekünk azonban világosan és szepitgetés nélkül kell felismerünk a helyzetünket és észre kell vennünk azokat a rombolásokat, amelyeket az utóbbi évek okoztak. A zsidó parlamenti képviselet valóság-gal létérdeke ma Románia zsidóságának.

„Ha már szükség van parlamenti képviseletre — hangzik a következő kérdés —, miért nem igyekeztünk azt valamely más párttal kötött választási kartell segítségével megszerezni?” A Zsidó Párt ezt is megkísérelte. Minden számbajöhető párttal tárgyalat választási kartell megkötése érdekében. Am egyetlen párt sem akadt Romániában, beleértve a szociáldemokratákat és Ionian pártját is, amely hajlandó lett volna a zsidósággal választási egyezményre lépni. A mai atmoszférában egyetlen párt sem, legyen az még oly haladó szellemű, merete megkockáztatni a zsidósággal való együttműködés veszélyeit. Ellenben minden párt kérte a zsidóság támogatását, — de azt is csak titokban. És ez a legjellemzőbb a helyzetre. Csak diszkrét támogatást kért mindegyik párt, nem tul hangosot, mert az megarthatna nekik. A román pártokat mi már csak titokban szerethetjük.

„A zsidóknak azonban a kormánnyal kell szavazniok” — szöi a másik ellenvetés, amely különösen szélsőséges ortodox részről hangzik el gyakran. A kormány nem reflektál a zsidó szavazatokra. Erre beszédes bizonyítékot szolgáltatott abban a pillanatban, amikor választási kartellbe lépett a kímódottan antiszemita beállítottságu valdista és iorgista csoportokkal. A kormány vezető tagjai, élnökön Franasovici belügyminiszterrel, több ízben nyíltan is megmondották álláspontjukat, hogy nem kívánják a zsidó szavazatok támogatását, és a zsidóság amatokevéset, hogy a zsidó szavazatok révén saját parlamenti képviseletet jusszon. A zsidó szavazatokot legfeljebb a prefektusok kéri a kormánylista számára. Kéri és követelik. Igérettel és fenyegetésekkel. De a választási ígéreteknek és fenyegetéseknek egyazon természetrajzuk van. Nem tartják be az ígéreteket, de nem tartják be a fenyegetéseket sem. A választások után efelejtik mind a kettőt és marad minden a régiiben.

Es ez természetes is. A Zsidó Párt sohasem tekintette magát ellenzéki pártnak. Nekünk nincsenek politikai ambícióink abban az értelemben, mint a többi román pártoknak, a mi szerepünk determinálva és limitálva van kisebbségi létünkben. Mi sohasem akarunk kormányt bukítani éppugy, mint ahogy kormányra sem akarunk kerülni. A mi magatartásunkat kizárólag az határozza meg, hogy a kormány miként teljesíti a zsidó kisebbséggel szemben alkotmányos kötelességeit. A kormány tehát nem kéri tőlünk szavazatainkat és csak hatáskörüket túllépő elutasítások közegek és üzletes zsidó ágensek azok, akik ezzel terrorizálják a zsidó választókat.

„Támogatunk kell a demokráciát és nem szabad gyöngytenünk a demokratikus frontot” — hangzik a legnagyobb érv, amelyet az önálló zsidó lista ellen felhoznak. Ez az érv valóban a legnagyobb, de a leghípkritább, legfelültebb is egyben. Hát vajjon a Zsidó Párt nem tartozik a demokrácia frontjához? Vajjon a zsidó listára leadott szavazatok nem a demokrácia gondolatát erősítik és vajjon a zsidó képviselők nem lesznek-e mindig az első sorokban, amikor a demokratikus eszmékért kell küzdeni? Egy öntudatos és helyzetét világosan felismerő kisebbség sorsának belső törvényszerűségénél fogva is csak a demokrácia vonalán található meg a maga politikai bázisát. A demokrácia híveinek nem kell félténiök a zsidó képviselőköt a demokrácia eszméjét. Mi már nem egy román politikai pártban csalódunk, amelynek zászlajára a demokrácia volt a legvastagabb betűkkel ráfestve, az azonban holtbizonyos, hogy egy zsidó listán megválasztott képviselő sohasem lesz árulója a demokráciának.

„Mit ér az én szavazatom — halljuk gyakran a kérdést —, hiszen az a zsidó jelölt, aki-re én a megémben szavazok, amugysem jut-hat be a parlamentbe?” Ez a kérdés a legtöbb esetben teljesen jöhismemű és kizárólag a választójogi törvény nemismeréséből fakad. Romániában nem személyekre, hanem listákra történik a szavazás. Csak az a párt jut-hat be a parlamentbe, amely az összes leadott szavazatoknak legalább két százalékát éri el. Ezért van szükség minden egyes zsidó szavazatra, mert egyetlen szavazaton is mul-hat az, hogy lesz-e a zsidóságnak parlamenti képviselete a jövő négy évben, vagy sem. Ha nem is jön be abban a megémben az illető jelölt, akire a zsidó választó szavazott, de ugyanazzal a szavazattal bejut egy másik megémben egy másik zsidó jelölt, aki éppoly hűséggel, odaadással és önfeláldozással fogja képviselni az ő és az egész romániai zsidóság érdekeit.

Utolsó órában próbáltunk még egyszer vitába szállni azokkal az érvekkel és kifogásokkal, amelyeket a zsidó lista ellen felhoztak. Hisszük, hogy a zsidó választók óriási többsége már önmaga megadta a feleletet ezekre az ellenvetésekre.

De aki még kételkedik, aki még nem ismer-te fel ezeket az egyszerű és tiszta igazságokat, annak most az utolsó órában üzen-jük: vessen számot a lelkiismeretével. A romániai zsidó nép nyugodtabb holnapja és emberibb jövője van kockára téve minden egyes zsidó szavazattal. A választási fülke magányában, ahová senkisé pillanthat be, mi-alatt a szavazólappra ráírt a pecsétet, min-denki egyedül van a szívével és lelkiismeretével. Hisszük azt, hogy ebben a pillanatban, még azokban a zsidókban is, akik most talán kételkednek, meg fog mozdulni a zsidó szív és a zsidó lelkiismeret.

A középkori Kína

Nagyon kevesen tudják, hogy Kína, amely évek hosszú sora óta a polgárháborúk és Japán telhetetlen hódítóvágya miatt a szakadatlan nyugtalanság színhelye, a szociális reformok terén első helyen állt akkor, amikor Európára még a legsötétebb középkor borult. A mi időszámításunk szerint a tizenegyedik században Kína lakosságának valamennyi osztálya nagy szenvedéllyel foglalkozott olyan rendszerekkel, amelyek roppant arányú szociális reformokat akartak valóságtani a „Mennyei birodalom”-ban.

Huc misszionáriusnak 1854-ben Párizsban megjelent „A kínai birodalom” című munkája ismerteti ezeket a reformtörekvéseket amelyekről Huc 1840-től 1850-ig Ázsia belsejében és főképpen Kínában történt tartózkodása idején a kínai évkönyvek-ből szerzett tudomást.

A reformáló párt élén Vang-Ugan-Se állott, akiről azt írják a kínai történetírók, hogy okos, sőt bölcs ember volt, de nagyravágyó, keménynyaku és gögős, aki kiméletlenül fölhasznál minden eszközt, hogy a maga előnyét szolgálja. Az államügyek intézésének csak általános elemeit ismerte és olyan elveket vallott, amelyek alapjukban jök voltak, de amelyeknek „megfelelő alkalmazásához nem értett”.

Vang-Ugan-Se mindent elkövetett, hogy földéje a szociális forradalmat és az állam rendjét újjáalakítsa. Sen-Tung császár teljes bizalommal viseltetett iránta és csaknem korlátlan hatalommal ruházta fel. Vang csakhamar a saját embereit helyezte el bíróságokon és a közigazgatási hivatalokban s azután fölforgatta a dolgok régi rendjét, hogy megvalósítsa a saját rendszerét.

Se-Ma-Kuang államférfi, Kína egyik történetírója volt a legnagyobb ellentete, aki mindent elkövetett, hogy a régi szokásokat és rendet fenntartsa. Amikor 1069-ben földrengés, aszály és járványok pusztították az országot, a császár régi tanácsadói fölhasználták a nekik kedvezőnek látszó alkalmat és felszólították a császárt, vizsgálja meg önmagát, nem követte-e el olyasmit, ami az országra zúdult csapásoknak oka és nem akadnak-e olyan intézkedések a kormányzás körül, amelyeket meg kellene szüntetni. Vang-Ugan-Se szembeszállt az intrikusokkal. „A szerencsétlenségnek — mondta a császárnak — amely ránk tört, meg vannak a bizonyos megmáshathatlan okai: a földrengésnek és az aszálynak semmi összefüggése sincs az emberi cselekedetekkel. Azt hiszed, megváltoztatható a dolgok menetét, vagy talán a természet más törvényeket alkotson magának miattad?” Se-Ma-Kuang azzal felelt, hogy „sajnálattreméltó az uralkodók, ha olyan emberek foglalnák körülöttük, akik ilyen elveket merészelnék fölállítani”.

Vang nézete szerint rendszerének megvalósítása kétségtelenül a nép javát mozdítaná elő és mindenkinek anyagi jólétére szolgálna. A kormánynak legelső kötelessége — mondotta az első kínai „szocialista” — hogy a népek megszerezze az élet igazi előnyét: a jólétet. Ennek elérése céljából elég lenne, ha mindenki bele lenne oltani az igazságosság megváltoztatlan követelményeit. Mivel azonban ehettelen, hogy azt mindenkinél el lehessen érni, az államnak bölcs és megmáshathatlan törvényekkel meg kell akadályozni, hogy az egyik ember a másikat kizsákmányolja. Az államnak magának kell a birodalom összes segély forrásait hatalmába venni avégből, hogy ezeket egyedül nagy méretekben használhassa ki. Bíróságokat kell az egész birodalomban létesíteni, ezeknek kell az elmszerek és árúk

árát megszabniok. Az évek bizonyos során át a gazdagokat adókkal kell megterhelniük, amelyektől a szegények mentesek.

Ilyen módon majd bőség és jólét uralkodik az országban. A dolgok új rendjét csak az izzó szavak szentelnek meg és a természet összevisszátartja, akik a drágaságot és az összesség szerencsétlenségét mindig arra használják ki, hogy meggazdagodjanak és a szegény dolgozókat kihasználják. Az állam lesz ezután az egyedüli hitelező és ez nem akar majd izzószózkodni. Ha valahol gabonahiány lesz, a pekingi nagy földművelésügyi bíróság, amelynek a vidéki bíróságok az aratás eredményéről jelentést tartoznak küldeni, könnyen helyreállíthatja az egyensúlyt, mert a fölösleget a gazdag vidékekről a szegény vidékekre szállíttatja.

Ezek a bátor tervek nem maradtak pusztán okoskodások. Sen-Tung császár teljesen át volt hatva Vang-Ugan-Se elméletének helyességétől és megadta Vangnak a legszélesebbkörű felhatalmazást, amire a szociális forradalom megkezdődött. Se-Ma-Kung visszavonult a közéleti tevékenységétől, de előbb még emlékiratban figyelmeztette a császárt, hogy Vangnak elméletében, ugylátszik, igaza van, de más a gyakorlat.

Kína évkönyvei szerint Se-Ma-Kung pártjára állottak a birodalom összes kiválóságai. Azt kívánják, ítélje el a császár Vangot, akit a rend felbontójának mondtak. De Vang a támadások közepette is megőrizte rettenthetetlen nyugalmát. Amikor a császár már ingadozott, Vang ellenfeleinek engedni akart és a reformokat el akarta törölni. Vang-Ugan-Se hidegen ennyit mondott neki: „Mire való ez a nagy sietség? Várd meg, amíg a tapasztalat iga-

zolja azoknak az intézményeknek eredményét, amelyeket alattvalóid jólétének előmozdítása céljából létesítettünk. Minden kezdet nehéz és le kell győznünk az első akadályokat mielőtt remélhetjük, hogy munkánknak hasznát látjuk. Maradj állhatatos, akkor minden megy. Minisztereid, nagyjaid, mandarinjaid fölkeltek ellenem; ez nem lep meg engem. Nehezükre esik, hogy a régi felületességtől eltérjenek és az új intézményekhez alkalmazkodjanak. Lassanként majd hozzászoknak és végül magasztalni fogják azt, amit ma ócsárolnak.“

Vang meg is valósította reformjait. De a kínai történetírók célzatos állításai szerint nem ért el valami fényes eredményeket, mert a nép nyomorúsága nem csökkent.

De hatalma megmaradt, amíg Sen-Tung császár élt. A császár halálával Vang-Ugan-Se megbukott. Az uralkodó császárné hívta vissza Se-Ma-Kungot, akit első miniszterének nevezett ki. Se-Ma-Kung legelső dolga az volt, hogy Vang reformjainak még a nyomát is eltörölje. Vang-Ugan-Se nemsokára meghalt. Se-Ma-Kung sem élte sokkal túl ellenfelét.

Vang hiveinek tizenegy évvel Se-Ma-Kung halála után sikerült visszaszerezniük mindazokat az állásokat, amelyekből őket Se-Ma-Kung elűzte. Azután nagy buzgalommal végrehajtották Vang reformjait.

Ámde alig pergett le három esztendő, új fordulat támadt és ismét elpusztították Vang hiveinek alkotásait. Ez a leveretés végleges volt. Általános üldözésben lett részük a kínai reformátoroknak. 1129-ben pedig egészen kiűzték őket a kínai birodalomból.

H. J.

Színházi aforizmák

Irta: Alfred Polgar

Az itt következő glosszákat Adolf Polgar új könyvéből vettük. *Handbuch des Künstelebens* a címe és a zürichi Opernhaus jelent meg. Ismétlőnek szántuk, étvágygerjesztőnek ugyszólván. Hogy minél többen tanuljanak a kitűnő könyv után. Megérdemli. Csupa szellem, csupa ráöntözött élelítés, csupa finoman csiszolt bizsu. Régi nagy szerelmével, a szinpadal bibelődik benne Polgar. Hódolat minden szava. De ezekből a simogató, ezekből a seleges szavakból is kitetszik, hogy átlát a szitán, hogy tisztában van az ideálja fogyatékosságaival. A könyv mottója is Polgaré: *Theater, — ein Charakter, der wirklich zaubert...*

A szinpadon néha éppen a természetes hat mesterkélten. Egyszeriben kiderül, hogy nem egészen egyszerű dolog egyszerűnek lenni. A színházi levegőnek sajátos törési törvényei vannak. Ami „természetes“-ként fut be hozzá, nem mindig hat természetesen akkor is, mire a nézőhöz elérkezik.

Eléthű? Nem elég az üdvösséghez! Ahhoz, hogy a beszámoló költészet némesedjék, jókora adag életfelettség szükséges.

Az okos dilettáns a meglévő fogyatékosságait olyan fogyatékosságokkal leplezi, amikben nem szenved. Ha bicogót látok, könnyű megállapítanom, hogy sánta emberrel van dolgom. De ha a sánta vaknak és süketnek is játsza ki magát, nem tudom sebtében ki-sitni, hogy mi a voltaképpeni nyavalyája.

Az operette és a film rózsaszínű világában csak azért viczorogtatják a fogakat a sors mostohasága ellen, hogy ország-világgal észrevéssék, milyen épek és fehérek a fogak.

Ha a másodrendű ötletet versbe öntjük, rögtön súlyosabbá válik valamivel. A technikai elem kiegészíti az ötlet szellemi erejét. Öpvasvalami ez, mintha valaki viccet mond el és a hatás biztonságára kedvéért... megcsiklandoz.

A színész sajtóságs virág. Akkor fonnyad el, ha nem kerül sajtóba.

„Utálatos disznó!“ — ordította a színész, amikor az igazgató így szóló hozzá: „Tisztelt művész, kérem alássan, vegye át a harmadik felvonásban a szobalány szerepét!“ „Igazgatócska, maga cuki“, — állapította meg, amikor az igazgató rászólt: „Vén satrafa, itt van lady Macbeth!“

A gyerek bogarakat gyűjt, a dráma embereket. Megfigyeli, csiklandozza, szétboncolja, kizozza, gombostűhegyre szurja őket. Szemléltető oktatást nyújt. Kielégíti a kíváncsiságunkat, az ismeret vágyunkat, a lelkesedésünket a természet iránt. De mindenekelőtt a kegyetlenségünket laktatja jól.

Ha valaki rászólna a ravaszdi szindarab-faragóra: Ember, darabjai az idegeimre mennek!... bizonyára ezt a választ kapná: Hiszen ezt akarom!

A nyílt érzélgősségnél is utálatosabb az a másik fajta, amely az irónia spanyolfala mögé rejtőzik.

A furulyát, amit Shakespeare bolondjai nagyvidáman fujnak, a szomorufúv fájából faragták.

Csak az ostobák tartják asszonygyűlölőnek Strindbergét. Fanatikusán szerette az asszonyokat. Gyűlölőnek malmát szerelmének áradata hajtotta.

A magyar szinpad szerzők durvasága vérbőségben gyökeredzik. Akárcsak a mi finomságunk vérszegénységben. Nem a színháznak irnak, hanem színházat irnak. A brutálitás minden fogásával teszik a szépet Theatrum önagságának. És ez a rosszfajta asszony-személy pesze nekik veti oda magát és nem a gyengéknek, a finomaknak.

A jiddis: héber-orosz-amerikai idioma, melynek felszínén néhány német morzsa uszkál. Az értelem után sóvárgó hallgatóság nagy éhesen kapkod utána. Kiforratlan nyelv; akárcsak a kovászatlan kenyert sebtében cipelték magukkal a zsidók meneküléskor országain és különböző korszakain keresztül. Sokféle vándorlásnak, sokféle országnak nyoma lehet fel benne... A jiddis a zsidó színház sajátosságainak legfőbb öre. Mint valami zsiméteg, öleli körül. Védője, de egyben elszigetelője is.

A zseni simán hatol keresztül a falakon, de a levegő véresre sebz.

A német vigjátékban a mesebeli ködsüveget hordja a humor. Egyre kiabálja: Itt vagyok!, — de sehohsem látható.

Az ember jól, — állapítja meg a bestia, miközben befalla.

A rendezés ötletei csak olyan mértékben segíthetnek a gyenge darabokon, mint a fűszer a rossz peccenyén. A rossz iz végül mégis keresztül tör.

Az írók gonosz emberek. Pillanatok alatt megemészti a balsorsot, amely rájuk zúdult és fűzve vagy kötve újra kiadják magukból.

**Akarja hallani
Amit még nem hallott?
Vegyen egy ZEPHYR
Vagy egy ZENITH rádiót**

Kapható:

**„CONSTRUCTIO“ Cluj, Piața Unirii 31.
RADIO-REX Cluj, Str. Memorandului 8.
TANA FRANCISC Cluj, Calea M. Foch 2.**

A könnyű, amit miattuk hullatunk, víz irodalmi malmokra. Az élet gyümölcseiből előszeregettel szedegetik a nyomdafestékre megérettet. Drága hölgy, te azt hiszed szeretet irántad, vagy te utánad, ami dul bennük. Tévedsz. A pszichoanalitika nyelvén szölv: csak a tollszár sóvárog a kalamáris után.

Kommentár egy költeményhez? A szellemek talán láthatóbbá válnak, ha felgyuj-

juk a lámpát?

A költő az igazsággal él házaseletet, de benső szálak fűzik a fantáziához is. Barát-nőjétől megnövekedett szerelmmel tér meg legitim hitveséhez. Végeredményben mind a kettőt megcsalja.

Ha a kultüremberek becsületesebbek lennének! De ha becsületesebbek, megszűntek kultüremberek lenni!

Hogyan folyt le Sirelben a cuzisták és gárdisták véres összetalálkozása

A gárdista lap éles támadása a cuzisták ellen

Bucuresti, december 18. (Az Uj Kelet tud.) A vasgárdistákhoz közel álló Buna Vestire ma részletes tudósítást közöl a suceavamegyei Siret községben történt véres választási incidensről, amelyről röviden már beszámoltunk és amelynek során egy vasgárdista meghalt, Robu cuzista képviselő pedig súlyos sérüléseket szenvedett. A Buna Vestire a maga jellegzetes stílusában a következőképpen adja elő a történeteket:

„December 14-én Mihail Turcan légiónárius holtan esett el, nehéz bot, balta és ásóütések sulya alatt. Ezuttal azonban nem a kommunista hordák voltak, amelyek Grigor vasgárdistát Csernovic kellok közepén megölték, hanem egy olyan valaki, jól fizetett és lerészegített zsoldos, aki a nacionalizmus nevében beszél.

Kedden nagyvásár lévén, a megye minden részéből sok paraszt gyűlt össze Siret városában.

Robu volt cuzista képviselő nagyon jól tudta, hogy ezeken a helyeken nincs többé mit keresnie, mert az emberek tudják róla, hogy zsidókkal köti üzleteit és ezért nem mert egyedül odamenni. Két teherautót bérelt és zsoldosokkal töltötte meg. Így szállította el őket Siretre. Gyilkosságot készített elő és mint ahogy félelmetesen gyáva, minél több segédre volt szüksége.

A vásárra érkezve, beszélni kezdett a Radautból hozott híveknek. Midőn az emberek megtudták, hogy megérkezett Robu, összegyűltek és abcugolni kezdtek. A gárdisták éppen akkor jöttek ki egy gyű-

lésről, mert ott van a székhelyük a vásár mellett. Abban a pillanatban, midőn észrevették a gárdistákat, akik közeledtek a helyhez, ahol a parasztek Robut abcugolták, egy adott jelle a zsoldosok el kezdtek lövöldözni, dobálózni és botokkal verekedni. Ilie Turcan gárdistát elfogták és véresre verték.

Ennek Mihail nevű testvére és Danchev gárdista segítségére siettek, Mihail Turcan baltaütést kapott fejére. Véresen esett össze. Néhány gárdista felemelte és elszállította. A szörnyek azonban nyomukba eredtek, mert vezérük nemcsak vért akart, hanem egy gárdista halálát. Ismét utat kezdtek és Mihail Turcan 15 perc múlva kiadta lelkét.

Az aljasság beteljesedett.

Midőn a demagógia apostolai visszatértek Siretről, úgy vélték, hogy nem elég egy halott és három sebesült és a légiónáriusoknak egy utban lévő emiáknüvét profanizáltak. Ugy tudjuk, hogy eddig csak a liberálisok foglalkoztak a gárdisták által emelt kereszttek eltávolításával. Azok azonban, akik 1933 óta segítettek a liberálisoknak a gárdista mozgalom elleni aljas mesterkedésben, nem bíányozhattak innen sem.“

Ugyancsak a Buna Vestire írja, hogy a stórcinjetzi Crasna községben az ottani cuzista vezér Toader Mitrio megleste Hulav vasgárdista tanítót és hátulról egy bárdal fejbevágta. A tanítót súlyos állapotban szállították a kórházba.

Jerome
hi

a zsi

Bu

Néhány nap óta a fő...
Jérome Tharaud, a...
akinek „A kereszt árny...
ésidő témakörből merite...
Tharaud-dal együtt irt...
fő zsidó és nemz...
vánt.

A Tharaud-fivérek az...
irében állanak, hisz...
kezdve „A kereszt árny...
aikkal és folytatva „P...
cionista mozgalomról“...
ikkal — a zsidó népe...
ásba helyezték,

Amikor ma délelőtt...
szállodai szobájában...
kelelőtt ezt a kérdést...
— Nem vagyok an...
zolta Jérôme Tharaud...
ak sem tartom magam...
ész, s formába öntöm...
hallok és tapasztalok.

— De fivérével együ...
álták magukat, hogy...
g azt írják meg ami...
Nem gondolja, hogy...
zel?

— Pardon — szakít...
m igazságtalan... lapo...
zer át a „Kereszt árny...
nynt s meg fog győző...
ól a könyvből kiemelk...
emes vonásai. Am önd...
gyik nagy hibájuk, hog...
eselni a kritikát, mihel...
ja, vagy állítja önkör...
yog tulajdonságokkal...
uházott emberek, akik...
elbecsülhetetlen szolgál...
z illetőt antiszemitanak...
nem szép vonása a z...

A bel

— Kétségbe vonom, h...
olna. De önk olyan...
nyelkek csak az író fa...
k, de a valóságban me...
— Például?

— Például a belzi ra...
zajló jomkipuri istent...
gymás hegyén-hátán...
gyszekrény körül, mi...
zító jelenetek...

— Kérem az én fivé...
gnézte...

— Elhiszem, hogy ot...
szem, hogy a belzi r...
pur estjén részegre it...
Tharaud hallgatott. N...
zólt:

— Lám, mennyire fé...
et... Mi ezt hittük,...

— Egyetlen szimpat...
génynek, az is kikere...

Ebben a pillanatban...
agatót jelent be: I. Pe...
esti“ című román-zsidó...
belz vállalkozott arra...
ancia író a Vacarest...
erheti a bucaresti ge...
de Tharaud ugyanis...
turalent című bucarest...
meghívására érkezett...
egy ankétot tartson...
amfil Seicaru, mint...
álta magát a zsidó a...
Kérdésünkre, hogy a...
beszélgetett ezideig Bu...
mondotta, hogy Cod...
aviannal, Iorgával, dr...
r. Fildermannal, — a...
nyomást tett rá, — R...
átorral, aiktól „ada...
S. Singert a nemzeti e...

STEAN-féle orf. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. M. Iorga (volt Zoldfa ucca) 18. Országszerte elismert kitűnő konyha, zsidó árad. Figyelmes kiszolgálás.

Erővel vezetó étterme, az utazó közönség kedveire találkozóhelye Lakodalmakra és bankettekire kitűnő nagyterem

ארטה. כשר

Jerome Tharaud, Pamfil Şeicaru hires vendége nyilatkozik az UJ Keletnek

a zsidókról, a romániai antiszemitizmusról, az antiszemita politikusoktól
kapott információkról és a cionizmusról

Bucuresti, december 16. Néhány nap óta a fővárosban tartózkodó Jerome Tharaud, a világhírű francia író, akinek „A kereszt árnyékában” című, zsidó témakörből merített s fivérével Jean Tharaud-dal együtt írt könyve nagy port kavart föl zsidó és nemzsidó körökben egyaránt.

A Tharaud-fivérek antiszemita közirók körében állanak, hisz könyveikben, kezdve „A kereszt árnyékában” című írással és folytatva „Palesztináról meg a zionista mozgalomról” írt legutóbbi műveikkel — a zsidó népet ferde megvilágításba helyezték.

Amikor ma délelőt a Splendid Park szállodai szobájában felkerestük, mindegyikük ezt a kérdést kívánta tisztázni: — Nem vagyok antiszemita — válaszolta Jerome Tharaud — de filozofia sem tartom magam. Író vagyok, művész, s formába öntöm azt, amit látok, hallok és tapasztalok.

De fivérével együtt abban specializálták magukat, hogy a zsidókról lehetőleg azt írják meg ami hátrányos egy népre. Nem gondolja, hogy ferde képet nyújtsz?

— Pardon — szakít félbe Tharaud. — Én igazságtalan... lapozza csak még egyet át a „Kereszt árnyékában” című regényt s meg fog győződni róla, hogy ebben a könyvből kiemelkednek a zsidó népiemes vonásai. Am önöknek, zsidóknak egyik nagy hibájuk, hogy nem képesek elcsúszni a kritikát, mihelyt valaki nem azt írja, vagy állítja önékről, hogy zsenik, ragyogó tulajdonságokkal, képességekkel felülkelt emberek, akik az emberiségnek elbecsülhetetlen szolgálatakat tettek — az illetőt antiszemitának bélyegzik... és nem szép vonása a zsidóknak.

A belzi rabbi jomkipurja

— Kétségbe vonom, hogy az zsidóvonás volna. De önök olyan dolgokról írnak, melyek csak az író fantáziájában léteznek, de a valóságban nem...

— Például? — Például a belzi rabbi zsinagógájában zajló jomkipuri istentisztelet... részeg, egymás hegyén-hátán heverő hívek a figyelemre méltó körül, misztérium, visszatartható jelenetek...

— Kérem az én fivérem ott volt s végezte...

— Elhiszem, hogy ott volt, de azt nem hiszem, hogy a belzi rabbi és hívei jomkipur estjén részegre itták magukat.

Tharaud hallgatott. Majd békítően így szól:

— Lám, mennyire félreértetek bennünket... Mi azt hittük, hogy ezt a könyvünket szeretni fogják zsidó olvasóink... — Egyetlen szimpatikus figurája van a regénynek, az is kikerestekedük...

Az anket

Ebben a pillanatban a szállodai boy látogatót jelent be: I. Pelz, a „Calea Vacaresti” című román-zsidó regény szerzője. Pelz vállalkozott arra, hogy elvezeti a francia író a Vacaresti utra, ahol megismerheti a bucaresti gettó figuráit. (Jerome Tharaud ugyanis, Pamfil Şeicaru, a Curentul című bucaresti lap igazgatójának meghívására érkezett a román fővárosba, hogy anketot tartson a zsidó kérdésben. Pamfil Şeicaru, mint ismeretes, specializálta magát a zsidó anketokban.)

Kérdésünkre, hogy anketja során kikkel beszélgetett eddig Bucurestiben, Tharaud elmondotta, hogy Codreanuval, Goga Ocavannal, Iorgával, dr. Napoleon Arieval, dr. Fildermannal, — aki különösen jó benyomást tett rá, — Finkelstein volt szótárral, akiktől „adatokat” gyűjtött. Dr. S. Singert a nemzeti alapon álló zsidóság

képviselőjét, A. L. Zissut, A. C. Cuzát, Vaidát és számos politikust és intellektuelt akar még fölkeresni... Péntek este Pelz kíséretében a bucaresti zsinagógákat látogatja meg....

Konglomerátum

— Eddigi konkluziói? — A fejem egy nagy konglomerátum, egymással homlokegyenest ellentmondó adatok hatalmas halmaza. Az egyik azt mondja, hogy kétmillió, a másik, hogy 3, a harmadik, hogy 750 ezer, a negyedik,

Németországi menekültek

— Azt mondták nekem — folytatja Tharaud, — hogy igen sok németországi menekült telepedett le az országban. Önnek mi a véleménye, hányan lehetnek? — Kérdi.

— Az antiszemita 150 és 200.000 németországi menekültől beszélnek. Ön biztosan tudja, hogy a félmilliónyi németzsidó közül alig 100.000 hagyta el eddig Németországot. Ezt német statisztikai adatok igazolják. A százezereket Palesztinába vándorolt kb. 30.000, Amerikába és Lengyelországba kb. 30.000, Franciaországba... — Kb. 30.000.

— Nos, marad 10.000. Ez a 10 ezer eloszlik a világ összes országai között, úgyhogy sokat mondanak a Romániára 1000 lélek esik. 1000-tól 150 ezerig éppen 149 ezer van...

— Valóban — mondotta látszólagos meggyőződéssel Tharaud — ur és látszott rajta, hogy nem tetszik neki, hogy a zsidó anketon újra a zsidó cáfolat az erősebb.

Mit mond Codreanu

— Monsieur Tharaud, kérdeztük — eddigi beszélgetéseiből milyen konkluziókat vont le a romániai antiszemitizmusról?

— Nem vak gyűlölet vezetni őket. Codreanu például azt mondta nekem, hogy ő nem híve az erőszaknak és az embertelenségeknek, de létezik egy zsidókérdés és az megoldásra szorul.

— Miben áll ez a zsidókérdés? — Hogy a számuk meghaladja a 2 milliót és ezt nem csak Codreanu mondotta. A zsidók magukhoz ragadják a vezető pozíciókat s egy szép napon ők lesznek itt az urak.

— Tharaud ur, ezek az urak maguk sem hiszik, hogy ez igaz volna. Legfeljebb tiz-husz zsidó nagytökés van az országban, legtöbbjük minépen kapcsolatot megszakított a zsidó tömegekkel, amelyeknek a helyzete napról napra súlyosabb. Ha majd emleget napról napra súlyosabb. Ha majd emleget Moldovába, Beszarabiába, Bucovinába és Máramarosba, megfogja látni, hogyan ragadják magukhoz a zsidók a vezető pozíciókat. A legsötétebb nyomorban élnek.

— Ehez, fázó, zsidó tömegek ezek. De

Az impotens férfi nem beteg, hanem csak hanyag

Elhárítandó az a férfi, aki szexuális erőnek csökkenését érezvén, nem teszi meg rögtön a szükséges lépéseket, hogy az impotenciát megelőzze.

Ezt annál is fontosabbnak tartjuk megállapítani, mivel a RETON-tablettákban a leghatékosabb orvosságot kapjuk a nemgyengeség kezelésére.

Egy RETON-kezelés nagyon egyszerű: naponta 3 tablettát veszünk be és 3 napos kúra után már erősen és biztosan érezhető a hatása.

Egy RETON-tubus 25 pasztillát tartalmaz, tehát 8 napos kúrára való.

A RETON-tabletták mindenki számára megszerezhetők a 98. — lejre leszállított ár következtében.

Vidékre Lei 110. — előzetes beküldése esetén szállítunk. Vezérképviselő E. & L. Cioară, Bucuresti III. Str. Speranței No. 37.

hogy egymillió zsidó él az országban... Most mi az igazság?

— Nem tudhatom.

— Aki azt állította, hogy 750 ezer zsidó lakik az országban, ugye hivatalos statisztikai adatokkal támasztotta alá az állítását?

— Ugy van.

— Aki viszont 2 és 3 millióról beszélt, semmivel sem tudta ezt a számot alátámasztani.

mit mondtak ezek az antiszemita urak, mi a megoldás?

A repülés és a zsidók problémája

— Codreanu ur például azt mondotta, hogy az emberiség megoldotta a repülés problémáját, megfogja tehát oldani a zsidókérdést is.

— Eszerint nemzetközi alapon képzeli a megoldást?

— Ugy van.

— És ön, miben látja a megoldást?

Tharaud: Nincs megoldás

— Én nem látok megoldást... Tharaud összeszortította az ajkát és nonszalanszal, mintha önmagához intézné a szavakat, megismétli: — Nincs megoldás... gondolkodtam már sokat a dolog felett és rájöttem arra, hogy nincs megoldás.

Pelz is megszólal: Beleolvadni a többi nemzetek testébe... vagy...

Tharaud erőlesen rázza a fejét: — Nem, nem, ez nem lehetséges.

— Miért nem lehet? — Kérdi Pelz. — Lám én román írónak érzem magam. Vallásom zsidó, de román író vagyok, minden idegyszálammal. Goga jó barátom ma is, irodalmi díjat nyertem!... Codreanuval is vitakoztam a kérdésről, aki azt válaszolta, hogy nem lehetek román, mert zsidó származásom atavisztikus befolyást gyakorol lelkemre és román gondolataim, akaratom ellenére, zsidó szellemből fakadnak.

Tharaud: Ez igaz.

T'ristan Bernhard párizsi

— És Tristan Bernhard, az önök nagy humoristája? — Kérdeztük.

— Ó párizsi...

— De hiszen zsidó!

— Ugy van és a tréfából ki is érezni a gettó zsidózi vicceit.

— És Proust?

— Proustnak az édesanyja volt zsidó és ő maga is ötven százalékig mindig zsidó maradt. Az ő szubtilitása specifikusan judaikus.

— Kessel?

— Kessel, az egy kivétel. Kalandos ember; minden nemzet fiai között vannak ilyenek.

— És Maurois?

— Maurois?

— Tharaudot már bántani kezdte a túl sok zsidó kollega, pedig még volt a raktáron... Megkérdeztük azonban:

— Mit veszített Franciaország Gambettával?

— Gambetta nagy patrióta volt.

— Pedig zsidó volt...

— Azt mondják, de nem biztos. Tény az, hogy Genovában élt...

— És Dizraeli?

— Dizraeli nagy zsidó, aki nagy szolgálatakat tett Angliának — válaszolta Tharaud.

A cionizmus

— A cionizmust sem találja megoldásnak? — Kérdeztük.

— Nem, nem megoldás. Nem rég voltam a szent földön és láttam... Minden mesterséges ott. Amikor a Keren Hajjessod megbukik, akkor a cionizmus is megbukott. Telaviv homokba épített város, amely rövidesen úgy fog festeni, mint egy lengyelországi zsidó gettó...

— Az önök nagy közzagdássa Charles Gide professor, más véleményvel tért vissza Palesztinából. Ő csodálatosan nagyszerűnek találta az újjászülendő zsidó nemzet művét és az elért eredményeket. A Keren Hajjessod nem fog megbukni, mert mi benne látjuk a zsidókérdés kulcsát. Ön nem látta Tel-Avivban és az országban az új generációt, amely

ELIDA-ADOMA

MAZARIN BIBOROS

egy szép napon XIV Lajos királytól kihallgatást kért. A lakájoktól azt a választ kapta, hogy a király sajnos nem fogadhatja, mert fáj a feje. Mazarin biboros másnap ismét megjelent az udvarnál, és ekkor bebocsátották a királyhoz. „Fejtájasom ellúnt” így fogadta őt a király.

„Láttam elmenni” válaszolta Mazarin biboros, anélkül, hogy egy arcizma is megmozdult volna. — „halványkék ruhája és agyogó szőke haja volt”

Minden hajnak csillogást és mély fényt ad

ELIDA SPECIÁL SHAMPOO
KAMILLOFLOR BRUNETAFLO

ELIDA
SAVONS, SHAMPOOS, CREMES

ott, a szabad országban szivja magába a zsidó nemzeti szellemet.

— Ő láttam azt is és elismerem, hogy az új generáció valóban szép és csodálatraméltó, sportolnak, erősek, bátrak... De ott vannak az arabok és az arabok zsidóellenesek.

— Egyszer megfogjuk érteni egymást, hisz ők is semíták...

Érdekes nép, az önök népe

Tharaud hallgat, aztán újra megszólal:

— Érdekes nép az önök népe. Oly régen tanulmányozom s mindig új meg új oldaláról ismerem meg, új típusok kerülnek előm... Itt van ez az erdélyi zsidó típus is...

— Nem Tharaud ur, nem vagyunk különösebb nép, mint a többi. Az ön anketjából se fog más kiderülni.

— Nem, én nem vonok le konkluziókat. Csupán a látottakat, hallottakat és tapasztaltakat fogom regisztrálni. A konkluziókat az olvasókra bízom.

Pamfil Şeicaru ebédre várta a nagy francia író. Hátszegi Ernő.

— Ionescu tábornok a CFR elnöke. Bucurestiből jelentik: A CFR igazgatótanácsa Inculeţ közlekedésügyi miniszter javaslatára egyhangúlag Mihail Ionescut választotta meg elnökévé.

— Nehéz székülésben szenvedők, különösen akiknek fájdalmas végtagbajok — mint aranyér, repedés, élecsés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet kellemetlenné, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Fetenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

— **KARÁCSONYI SZÜNÉT ÉS ZÁRÓRA MEGHOSSZABBÍTÁS.** A katonai törvényszékek mátoí fogva az ünnepek utánig nem tárgyalnak. Az Argus írja, hogy a munkaügyi minisztériumnak szándékában áll meg engedni, hogy december 20 és 31 között az üzletek egy órával később zárjanak és karácsony harmadnapján zárva tartanak. Végleges határozatot még nem hoztak. A hatóságok csütörtökön 23-án szüntetik be a munkát 28-ig. Az újévi szünét pénteken kezdődik és hétfőn délutánig tart. A tőzsde és bankok hasonló szünetelési programot tartanak be, de minden esetben reggel nyitnak.

CEMBER 19.

al él házasságot, de antáziához is. Barát- szerelmekkel tér meg eredményben mind a.

becsületesebbek lenné megszüntek kultur

uzisták izése

len

székhelyük a vásár natban, midőn észre- akik közeledtek a ztok Robut abcugol- a zsoldosok el kezd- ni és botokkal vere- rdistát elfogták és

testvére és Danciev jettek, Mihail Tur- kejére. Véresen esett a felemelte és elszál- ezonban nyomukba nemcsak vért akart, halálát. Ismét útni rean 15 perc múlva

edett.

apostolai visszatér- ék, hogy nem elég ebesült és a légióná- lévő emiáknívét. udjuk, hogy eddig glalkoztak a gárdis- ztek eltávolításávl. 1933 óta segítkeztek rdista mozgalom el- sben, nem hiányoz-

Vestire írja, hogy a községben az ottani Mitro megleste Hu- ót és hátulról egy tanítót súlyos álla- kórházba.

מח ארטה כטה

Genf, a világ fővárosa, az idegenek Eldorádója télen unalmas kisváros

Feljegyzések Svájcban, ahol a vonaton filmet vetítenek az idegenforgalom szolgálatában

A svájciak szerint ma már minden ut Genfben, a világ fővárosába vezet és nem Rómába, mint hajdan. Van is valami igazság ebben, mert sehol annyi idegen és annyi idegenforgalmi és utazási iroda nincs, mint Genfben. Az első napokban kerestem egy templomot, amely felel több uccai járókelőtől érdeklöttem, de csak az ötödik tudta megmondani, hogy hol van. Az öt járókelő közül négy idegen volt. A legelőbbje francia és olasz, de sűrűn látni németet, csehét és angolt is, sőt az északi országok turistái közül is sok utazik át, vagy től egy-két hetet Genfben. A nagy idegenforgalom azonban csak addig tart, amíg szép idő van. Tehát kora tavasztól késő őszig. Genfben tehát nemsokára befejeződik az idegenforgalomnak. A román követségen mondták, hogy télen Genf a világ legunalmasabb városa.

Hogyan, hiszen látszólag tele van szórakozóhelyekkel! — csodálkoztunk.

Igen, de csak nyáron, — hangzott a válasz. — Aki nyáron szórakozni akar, az jöjjön Genfben, télen azonban itt nagyon kevés alkalom nyílik szórakozásra. Genfben ugyan több színház is van, mind-egyik egy-egy építészeti remekmű, de állandó társulat nincs és csupán gyenge másodrendű francia színtársulatok vendéglátására van a város utalva.

Sár, hó, unalom, jelenti a genfi telet. A mozik?

Erre vonatkozólag megvannak a magunk tapasztalatai. Genfben nincs elsőhetemes mozit. Végignéztek egynéhányat a műsorát, a legtöbbjén olyan filmeket játszottak, amelyeket két évvel előtt már láttunk.

Meglehetősen magasak a helyi árak, román pénzben a legolcsóbb ülőhely 42 lej. Mulató pedig — román vagy párizsi értelemben — nincs.

Csupán csak a benszülöttek szórakoznak jól télen. A Genfben működő számos kultúregyesület gondoskodik arról. Mint értesültünk, Genfben csak a zenei egyesü-

letek száma több, mint tizennyolc. Ezek állandóan hangversenyeket rendeznek. A legnagyobb népszerűségnek azonban a katonazenekar örvend.

De igazában csak nyáron van elemében a világ fővárosának lakossága. Egyrészt, mert — mint említettük — jobban lehet szórakozni, másrészt, ilyenkor csakugy ömlik a pénz Genfbe, mert valójában Genf, mint minden svájci város és község, az idegenforgalomból él. Nálunk a vendégfogadás hivatás, amely valósággal a vérebe van minden svájci embernek. Tanulhatna is tőlük egynéhány illetékes román szakember, hogyan kell az idegeneket fogadni és minél nagyobb számban ide vonzani.

Már a vonaton éri az embert az első meglepetést.

Alighogy elindul a vonat, a fülkében egy fehér négyzet megvilágosodik és megnézőkben szebbnél-szebb és színesebb színes svájci filmek vonulnak el az utazóközönség szeme előtt.

Tájak és városok gyönyörű színekben. Ezek a képek nem hazudnak, amikor szinte giccses beállításban mutatják Svájc természeti szépségeit és azokat a helységeket, ahová a kényelmes és gyors vonatok utazó közönséget hívják, hogy a bemutatott tájakat személyesen is keresse fel. Svájc valóban olyan szép, mint amilyennek a színes levelezőlapok ábrázolják.

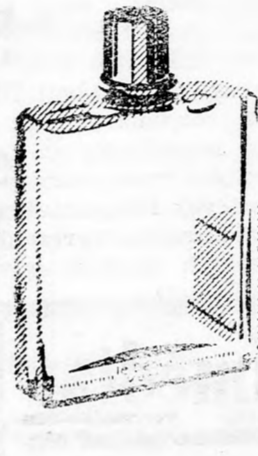
Ha már a vonatokról beszélünk, erről is van egynéhány szó mondanivalónk. A svájci vasuti közlekedés gyorsaságban és a kényelemben első helyen áll Európában.

Az utazás kissé drága, de aztán a pénzért minden kényelmet megad. Svájcban a gyors- és személyvonat között csak ár-különbség van tulajdonképpen, mert ma már a személyvonatok is majdnem ugyanolyan gyorsan haladnak, mint a gyorsvonatok. De ha szigorúan vesszük, az árban sincs különbség, mert az a többlet, amit a gyorsvonatra szóló jegy váltásánál fizetünk, a minden gyorsvonati utasra kötele-

Találja ki

mit kíván O karácsonyi-ajándéknak! Hudnut frissítő hatású, finoman illatosított kölnivize, izléses ajándéksomagban, sokszor teljesít tilkos kívánságot és mindig szívesen fogadott ajándék.

HUDNUT

KÖLNIVIZ

a következő illatokban:

GEMÉY
LE DÉBUT VERT
LE DÉBUT NOIR
RICHESSÉ

ző életbiztosítás összege, amit egynéhány évvel ezelőtt törvényhozás útján vezettek be Svájcban.

Tuloznánk azonban, ha azt mondanánk, hogy télen Svájcban csak unatkozni kell, mert hiszen itt vannak a téli sportok, amelyeknek az igazi hazája Svájc. Genf azonban ebben a tekintetben nincs szerencsés helyzetben, mert a legközelebbi téli sportokra alkalmas terület messze van tőle.

Nyáron azonban a Genfi-tó és környéke nyújt különféle örömeket a szórakozni kívánóknak. Az élénk strandéleten kívül is számos szórakozási lehetőség van. A

Genfi-tó körül épült városkában az idegen ha akar, az óceán-járók kényelmével berendezett luxuszózószökön is utazhat, de aki igazán jól akar szórakozni, az vegyen igénybe inkább apróbb motoros hajókat. Nyon, Rolle, Lausanne, Evian, Montreux, pompás kirándulóhelyek. Az utóbbiban ósregi várkastély áll, amelyben azonban nincsenek dohos szagu termek, hanem fényűzően berendezett helyiségben, nagyszerű kiszolgálás mellett megreggelizhet a kiránduló. Hogy ne is beszéljünk egy autókirándulásról, a hóval borított Montblanchhoz, amelyről bővebben csak külön fejezetben lehet beszélni.

Az antiszemitizmus az első lépés a barbárság felé

Francia kiáltvány a lengyel közvéleményhez

PARIZS, december hó

A Rue Francois I. egyik házában székelt a Közép- és Kelet-európai Zsidók Jogait Védo Bizottság, amelynek tagjai — volt miniszterek, szenátorok, képviselők, közéleti férfiak és ismert írók — emlékirattal fordultak a lengyel közvéleményhez.

Az emlékirat megállapítja, hogy a lengye száműzötteknek már egy évszázaddal ezelőtt is volt egy testületük Franciaországban és ez a testület egyik céljaul tűzte ki, hogy „közreműködjék abban az irányban, hogy a lengyelországi zsidók egyenjogúsítsanak más lengyelországi állampolgárokkal.” Ennek a bizottságnak Lafayette volt a tiszteletbeli elnöke. Emlékeztetbe idézi aztán a kiáltvány azokat a szolgálatokat, amelyeket a zsidók Lengyelországnak ezeréves történetén keresztül tettek és különösen azt a segítséget, amelyet a zsidók nyújtottak az elmúlt század folyamán a lengyel szabadságharcokban.

Az emlékirat ezután a következőket állapítja meg:

„A pangermán faji teória fanatikus eszméi harcossai zudítják az antiszemitizmus hullámaikat, hogy ilyen módon terjesszék el embertelen eszméiket és ténykedéseiket Kelet-Európa országaiban, ahol a

zsidók már csak csaknem ezer éve élnek. Az antiszemitizmus pedig az első lépés a barbárság és a könyörtelen gyűlölet pogány szelleme felé.”

„Vannak népek, amelyek a gazdasági krízisnek ezekben a nyomorúságos években úgy viselkednek, mint a hajótöröttek a tutajon. Igyekeznek elpusztítani azokat, akik a leggyöngébbek.

„Ez pedig veszélyes és nem nagyon előrelátó magatartás. Mert a krízis megszűnik, eltűnik és akkor a lengyel zsidóság nemzetközi gazdasági viszonylatai és amerikai s más hitsorsosaikkal való összeköttetései nagyon hasznosaknak fognak bizonyulni éppen azoknak a népeknek, amelyek ma üldözik és bojkottal akarják halálra ítélni a zsidókat.”

Az emlékiratot Henry Bergsonnal, a világhírű tudóssal és íróval az élén többek között Berthold, Dorman és Godart szenátorok, Marcel Déat és De Monsie volt miniszterek, Brissaud-Desmillet és Vidal tábornokok, Jean Perrin Nobel-díjas professzor, Hadamard és Lévy-Bruhl tanárok, a francia tudományos akadémia tagjai, Antonin Dosset, az Institut de France tagja és Maxence Bibie, a francia-lengyel interparlamentáris csoport elnöke írta alá.

Pontos Zavarmentes Könnyed Gyors

az összes
adóállomás
vétele.

Standard

ARANYSOROZAT 1938
KIS HAVI RÉSZLETRE

WIZO Az zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Bucsulevél helyett

Írta: LÖBL BÖZSI

Néhány héttel ezelőtt érkezünk haza erdélyi propagandautunkról Keller Vera testvéremmel együtt és azóta csak levélbeni kontaktust tarthattunk fenn a meglátogatott csoportokkal. Peddig azzal az elhatározott szándékkal jöttem haza, hogy színes utibe-számolóban örökítem meg a propagandaut élményeit, elmesélem azoknak a Wizo csoportoknak amelyek még nem látogattunk meg az idén, hogy egyre melegebb, barátságosabb és a kapcsolat a vidéki csoportok tagjai és a központi delegátusok között, megköszönöm a meglátogatott csoportoknak kedves vendégszeretelmüket és egyben a magunk számára is még egyszer visszahozom az eltöltött órákat...

De nem így történt. Reitter Ernő súlyos betegségét jelentették nekünk a temesvári pályaudvaron várakozó barátaink és nehéz szívvel töltöttük el az első estét idehaza. A gyorsan bekövetkezett halálos eset, a temetés, a gyásznapély elmosta bennünk azt a kellemes, könnyed hangulatot, amelyet az utról fejrissülve magunkkal hoztunk.

Teljes gőzerővel láttunk neki a munkának ezután, amely — a tiltó rendelet visszavonása következtében — a kényszerű pihenő után nagy tempóval indult be — és megérkezett a londoni központ értesítése, hogy az erdélyi Wizo kiküldöttje december végén jelentkezzék Tel-Avivban a Wizo nagy propagandakurzusán. Ez a kiküldött a néhány héttel ezelőtt, a „Zsidó Asszony” hasábjain megjelent pályázat eredményeképpen szerény személyem és úgy érzem, nem tudnék elutazni addig, amíg néhány sorban bucsut nem veszek az erdélyi Wizo asszonyoktól.

Amikor az első értesítést megkaptuk a kurzusról, valahogy az az elképzelés élt bennem, hogy ez a kurzus hasonló lesz ahhoz a szemináriumhoz, amelyet Dr. Mirjam Scheuer-Goldes tartott Erdélyben két évvel ezelőtt. Amikor azonban megérkezett a részletes program, akkor láttam, hogy ezuttal sokkal nagyobb, sokkal átfogóbb dologról van szó. A kurzus nemcsak a propaganda és a szervezés technikájával foglalkozik, bár ez a legjelentősebb része és ezt ez alkalommal is Mirjam Scheuer fogja tanítani. De programban szerepel: az angol politika Palesztinában, és a Közelkeleten, az arab politika, a cionista politika; ezenkívül a jisiv szociológiája, a munkásszervezet és középosztály problémái, a mezőgazdasági települések formái, a nevelésügy, a jisiv szociális struktúrája, a szociális gyermek gondozás problémája, kulturális kérdések, majd az országban dolgozó összes nőszervezeteknek a programja, struktúrája és munkája, végül a cionista alapok. Mindezen témákról a legjobb előadók fognak beszélni, kiknek sorában megtaláljuk Klinoffot, a Pácor főszerkesztőjét, Arthur Ruppint, Assafot az arab-kérdés negyedik ismerőjét, Granowickit a KEK és Goldsteint, a KH prominens vezetőit, valamint Smolna, Zimmermann, Rubaschoff

asszonyokat és végül — mint fentebb említettem — Mirjam Scheuert.

Programba van véve az egyes Wizo intézmények és kolóniák meglátogatása is és ez mutatja, hogy az országban uralkodó hangulat, a még mindig tartó zavargások csak arra ösztökélik a Wizo-t, hogy propagandistákat neveljen ki, akik megismerjék az igazi helyzetet. Nagyon régen volt az, amikor csak szepet és jót mondtak a propagandisták Palesztináról, hogy szépen kiszínezzék a publikum előtt az ottani helyzetet; ma amikor a rádió és az újságok gépfegyvertámadásokról számolnak be, amelyek jearuzsálemi King David Hotel előtt történtek, akkor nem lehet azt mondani, hogy mindez rágalom, teljes rend és nyugalom van az országban. Tisztában kell lennünk a való helyzettel és ahhoz kell mérnünk munkásságunkat, mert természetesen, hogy az ilyen rendkívüli helyzetek fokozott tevékenységet követelnek meg. Ma már nem problémátikus Palesztina, mert az országot fel fogjuk építeni és ebben bennünket semmilyen hatalom nem fog megakadályozni: a kérdés csak az, hogy milyen munkamódszereket találjunk az eredmények felfokozására. Ugyáltszik, hogy a világszervezet vezetői azt találták a leghelyesebbnek, hogy az egye-

Imédia
L'OREAL párizsi cég
hajfesték-je
a legtökéletesebb készítmény.

ÉJJEI ÖRSÉG

Írta: Sara Glusman, Tel-Aviv

Chana tágrányított szemekkel fekiúdt és feszülten figyelt. Messziről hallatszottak Dávid léptei, kimerően és ritmikusán, mintha minden a legnagyobb rendben lenne, mintha az ellenség nem leselkedne rájuk... A Gilboa-hegységéből lövések dörrentek, melyre sakálúvöltés válaszolt. Azután megint lövések — majd csend lett.

Chana szeretne fölkelni és kimenni megnézni, hogy mi történt. De Smuel alszik; olyan fáradt és összetört, hogy alig érzi az ő közelségét. Chana tekintete hosszan és gyöngéden pihen meg a komoly arcon, mely az utóbbi hetekben megnyult, lesóványodott. Heteken keresztül nappal megerőltető munka és éjjel az idegeket megfeszítő örködés.

Ma éjszaka is fel kell kelnie Smuelnek, nem-sokára jön a szolgálatos sómér, hogy feléressze.

Chana nyugodtan fekszik és görcsösen igyekszik minden hangot felfogni. Ismét lövések hallatszanak, de most már sokkal közelebről, mintha az ablaka alatt dörrennének el. Talán fél? Nem, ez a gondolat távol áll tőle, ezeket a lövéseket régen ismeri, gyermekkorra óta kísérik őt. Kora ifjúságában élt. A környék fölötti rémulalom naponként változott a bosevikiek és a Petljura és Denikin fehér gárdái között. A pogromok, zendülések és felfordulások elsősorban a zsidókat fenyegették.

A kicsi nyolcszentes Chana a szomszéd házában bujik el a pogrom elől. Ezeknek a napoknak minden csöppnyi részlete felejthetetlenül belevésődött agyába.

Szörgyi öblöklés kezdődött — nyögések és velőtrázó sikolyok hallatszottak, majd közbe durva, embertelen röhögés. Nagy csoport menekülő zsidó rohant — hová? A kicsi Chana is velük rohant, elszakítva szüleitől és testvéreitől, akiket a nagy tolongásban szem elől veszített. A menekülő tömeg csak néhány méterrel jutott előre, mert egyszerre fel-tartotta őket egy üvöltő katonacsapat Denikin bandájából: „Halt! Megállni, zsidók! Mintha villámcsapás érte volna, úgy állott meg egyszerre a menekülő csoport. Ahogy körülnéztek, mindenütt csak mezőket láttak maguk előtt és hátuk mögött világító fénynyel égett a városuk. Előttük a dühöngő kó-zákok.

„Ha ha — szökmí akartatok, átkozott nép-ség!”

Gyilkos, borzalmas tekintetek mérték végig a halálrémült embereket, akik nem tudtak, hogy ők voltak utolsó maradványai városkájuk egész zsidó közösségének. Az egyik részeg katona rekedt hanggal paran-

ADJA VISSZA MEGSÁRGULT ÉS EL-SZINTELENEDETT FOGAINAK TERMÉSZETES FEHÉRSÉGÜKET
Kolynos gyorsan eltünteti a foltokat és a fogak megsárgulását és ragyogó fehérséget kölcsönöz azoknak. Tegyen egy kísérletet Kolynos-szal és figyelje az eredményt.
Viharóskoskodjék — Vegyen nagy tubust.

országok képviselői saját szemükkel lássák az eredi helyzetet, éljenek az országban 4-5 hétig és ezen idő alatt tanulják meg, hogy milyen gazdasági, kulturális és nemzeti problémái vannak a palesztinai jisivnak. Erősebb kapcsolatot kell létesíteni a galut és a jisiv között, mert ha könnyebben megértjük egymás problémáit, úgy közelebb jutunk azoknak megoldásához is.

Mondanom sem kell, hogy ezt a feladatot nagy ambícióval és ügyszeretettel vállalom. Mert az, aki már egyszer gyönyörködött a haifai Karmelről a mesés szép panorámában, aki megjárta az Emek Jezreelit és aki csak egyetlen napot töltött Jeruzsálemben, az sohasem fogja elfelejteni, hogy ott érzi magát igazán „otthon” és a visszajövés csak ideiglenes valami, amit a kényesítő körülmények rónak rá. Köszönöm az albahutai, áudi careli, satumarei, sighthi és valeahumihai Wizo testvéreknek kedves, meleg vendégszeretét, mely velünk szemben megnyilvánult, szeretettel üdvözölöm az összes erdélyi Wizo csoportokat és ígérem, hogy igyekeznék fogok mindent, amit a kurzuson és amit az országban hallok és tapasztalok, olyan formában feldolgozni, hogy rajtam keresztül többi erdélyi Wizo testvérem is profitáljanak belőle.

Legújabb típusu 1938-as Rádiók és csillárok
legnagyobb választékban kicsi részletekre is kaphatók
Electrovox
Elektrotechnikai, rádió- és vízszereles vállalat CLUJ, Str. REGINA MARIA

ban lesz részed. Mondd csak bátyuska, láttam itt a közelben vörösöket?”

„Ugy hiszem, most várják őket. Nehéz lesz részed. Mondd csak bátyuska, láttam Tovább ázni! — csendült fel a nyers kó-zákhang.

„Anyám” — kiáltott megint a megrémült gyermek.

„Hallgassatok csak ide, testvérek — nyugodtan az öreg paraszt.

Csak nem fogtok egy ilyen nagy munkát száraz torokkal elvégezni? A falu kocsmáján itt van a közelben — gyertünk, igyunk valamit.”

„Igazan van az öregnek — de ki fog felelősen ügyni ezekre a férgesekre? Hiszen úgy jelfutnak, mint a patkányok — nem gondbí-játok?”

„Sohse törődjétek ezzel bajtársak. Én maradok és örködöm felettük, ezekben a zsidóknak ugysem lehet hinni!”

„Jó bajtárs vagy, bátyuska! Itt egy puskával ezzel gyorsabb munkára is szerkenthet-őket!”

Alig tüntek el a katonák a szemhatáron az öreg paraszt gyorsan a szerencsétlen me-

nekültekhez fordult és tok, ahogy csak a láb. Egyetlen perc veszte ha néhányan közölte üldözőknek — megér meg magatokat!”
Lövések dördültek de semmi sem tört Chana velük futott, megint fölkel — egy karjaiban a közeli B. Igy menekülnek és üldözve egyik ország- nak el a nagy tenger elbe.

Itt azonban elébe itt bátran visszaadja David sómér léptei hoz. „Jön felébredtet ébred gondolataiból ágyról.

„Smuel édesem, kel Smuel azonnal fel egész idő alatt ébren — Chanele!

— Ép most jön De — Történt valami? — Nem, csak löv-

toábból.

— „Csak” — mo- tan — óh, ezek a gy-

Dávid az ablakhoz géden bekopogott: „

— Igen Dávid, jöv — Nem, ma éjjel tik. Nálunk csönd va-

— Es a környéken — Egyletöre nyugá- lebbi óráka támadás

— Nem hangyjuk — Az biztos!

Dávid léptei elhalk fabarakkot.

— Tegnap éjjel — nap már egész közel gyujtsák a termőföld mindig menedéket ta-

Ezek a hegyek — it csinálunk!

— Smuel szívem... — Mi van, Chanele

— Smuel, ugy szer- az őrsége. Engedd m-

A pókháló- vékony selyem-harisnya

Igen, v keres hiszik Ragyogó sem, mer telefon ne Ha tudná lyéből, ha vállalatán lefonja, b hanem az

nekültekhez fordult és így szólt: „Szaladjatok, ahogy csak a lábatok bírja, jó emberek! Egyetlen perc veszíteni való idő sincs. És ha néhányan közületek áldozatul is esnek az üldözőknek — megéri, fussatok, mentsetek meg magatokat!”

Lövések dördültek el a menekülők mögött, de semmi sem tarthatta fel őket. A kicsi Chana velük futott, ájult anószszesett, de megint fölkel — egész addig, amíg Méir karjaiban a közeli B. városkába vitte.

Igy menekülnek ők és társaik, golyóktól üldözve egyik országból a másikba. Így jutnak el a nagy tenger partjára, Erec Jiszra-elbe.

Itt azonban elébe állanak a támadóknak, itt bátran visszaadják a kapott ütéseket.

David sómér léptei küzdelemnek az ablakukhoz. „Jön felbreszteni! Smuél!”, Chana felébred gondolataiból és gyorsan felugrik az ágyról.

„Smuél édesem, kelj fel... Smuél azonnal felnyitja szemeit, mintha egész idő alatt ébren lett volna.

— Chanele!
— Ép most jön David, két óra van.
— Történt valami?
— Nem, csak lövések hallatszottak Gil-boából.

— „Csak” — mosolygott Smuél nyugodtan — óh, ezek a gyilkosok!

Dávid az ablakhoz ért és néhányszor gyöngéden bekopogott: „Órségre, chaver.

— Igen Dávid, jövök. Történt valami?
— Nem, ma éjjel csak a sakálakat dühítik. Nálunk csönd van.

— És a környéken?
— Egyelőre nyugalom van, de a legközelebbi órákra támadást várnak.

— Nem hangyjuk őket idejönni, Dávid.
— Az biztos!
Dávid léptei elhalkulnak, elhagyja a nagy fabarakkot.

— Tegnap éjjel — hallod, Chanele? Tegnap már egész közel voltak ahhoz, hogy felgyujtsák a temetőföldünket. Ellúzták őket, de mindig menedéket találtak a hegyek között.

Ezek a hegyek — itt kellene településeket csinálnunk!

— Smuél szívem...
— Mi van, Chanele?
— Smuél, ugy szeretnék ma Veled menni az órségre. Engedd meg — könyörgött hal-

Bóditó és diszkrét parfümjük lenyűgöz

Minőségük kielégíti a legmagasabb igényeket is

Egy kölnivizes üveg, amely a Lady gyár címkéjét hordja, minden tekintetben kettős értéket képvisel. A nyersanyagok minősége, az illanó olajok finomsága, a készítmények formulája, főleg azonban a gyártási módszer — ime mindmennyi alkatelem, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni. A Lady gyár nagy laboratóriumában — modern vállalat, gazdag technikai és anyagi forrásokkal — minden igyekezetnek egyetlen célja van: a vevők tökéletes kielégítése. Ime, ez magyarázza meg ezen tökéletes készítmények sikerét, amelyek azonnal és véglegesen a „márka-cikkek” sorába kerültek.

Lady gyártmányai összehasonlíthatatlanok!

GYÁRTMÁNYOK:
MON ATOUT
JOCKEY CLUB
CHAT NOIR
JAZZ
PERLE PARIS
MON SECRET

kaphatók LEZART ÜVEGCSÉKBEN UGYANAZON AZ ÁRON mint a kimért kölnivizek.

kan és szemei csodálattal telve tekintettek fel a karcsú, erőteljes alakra, miközben az a tölténytáskát csatolta derekára és megtöltötte fegyverét. Hirtelen ismét kisleányknak érezte magát az ultrajánai mezőkön, amint fut a golyók elől... Smuél magához vonta és szeretettel simogatta meg a haját.

— Nem kicsikém, fekdj csai nyugodtan

le. Most nem ötködhetesz velem.

Chana mély meghatottsággal becézte Smuél kezét. Hiszen ha nem érezné a szíve alatt a kis, titokzatos lény szívdobbanását, akkor nem is kérte volna Smuél engedélyét arra, hogy vele mehessen. De most várnia kell...

— Jöjj vissza egészségedben, szerelmem!
A férfi mosolygott és elhagyta a szobát. Chana azonnal eloltotta a lámpát és az ablakhoz sietett. Még hallotta Smuél lépteit, melyek gyorsan eltávolodtak. Csönd és sötétség borult a fiatalasszonyra, csak a csillagok világítottak le a mérhetetlen magasságból. Gilboa hegyeiről ismét lövések hallatszanak. A szomszéd szobából Efraim hangja hallatszik: Felkelni, órségre! Ajtókat nyitnak és zánulnak be, az órség kimegy az éjszakába.

WIZO-HIREK

— A beszercei Wizo a Növegyetekkel karöltve megkezdte a házi teadélutánok rendezését. Az első három teát dr. Fon Béláné, özv. Godel Salamonné és dr. Halberg Gyuláné adták, melyeknek szépszámu látogatója a legkellemesebb hangulatban töltötte el a délutánt. A vezetőség ezután is legmelegebb köszönetet mond az áldozatkész háziasszonyoknak. A teák még nagyobb népszerűsítésére elhatározták, hogy többen együtt adják a teát. A következő tea háziasszonyai, Barna Frida, dr. Hercegné, Tviasorné és Rössler Ella ezután is szívesen meghívják minden Wizo hölgyet és remélik, hogy a teán országos ügyvezető elnöknőnk Reiter Lunka is részt vesz.

— A nagyváradi Wizo kultúrestje, Irene Harand, a bécsi Gerechtigkei szerzőjéről, erről a nagyszerű és bátor keresztény asszonyról és Sein Kampf című könyvéről, mely mint ismeretes harcot hirdet az antiszemitizmus és az elnyomatások ellen, tart London Else előadást a Wizo rendezésében. Az előadás kedden este 9 órakor lesz a Fészek Klubban. Erre az igen érdekesnek ígérkező előadásra, mely beléptidj nélkül lesz megtartva, minden érdeklődőt szívesen látunk.

— Wizo-élet Déván. A dévai Wizo-csoport jól sikerült tánccal egybekötött teaestélyt rendezett a helyi csoport klubhelyiségeiben. Háziasszonyok voltak Polák Józsefné, Selli Sándorné, Máhler Lászlóné, Rosenstenné, dr. Schächter Lászlóné és Káhn Vilmosné. A közönség kitűnő hangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

TYP

A legbiztosabb hajtó

— A nagyváradi Wizo hírei. December 2-án, a nagyváradi Wizo jól sikerült chanuka ünnepélyt rendezett a Fészek-klubban. A műsort a Noar Hacioni ifjúsági énekhar király himnusszal nyitotta meg. Majd elénekelték a Techzahnát. Ezután a chanuka gyertyák meggyújtása következett, miközben a kórus a Moas Zurt énekelte. Dr. Jeremiás Aranka ismertette ezután szép előadás keretében chanuka jelentőségét rövid történelmi visszapillantással a Makkabeusok hősie harcára. A Hatikva hangjaival ért véget a bensőséges ünnepély. December 6 és 7-én Weinberger Nándorné volt a nagyváradi Wizo vendége. Huszár Lászlóné és Epstein Samuné házában tartott igen nívós előadást. — Mindkét előadást szép számu közönség hallgatta végig és lelkesen ünnepelte Weinberger Józstát. A nagyszerű előadások után szép számban iratkoztak be új tagok a Wizo-ban.

— „Nagyságos asszony, a mi fűszeresünknek nincs telefonja. Ujra le kell mennem”.

— „Nem, ne vesítsen időt, keressen másikat, akinek van telefonja és rendeljen attól”.

Igen, valóban ez a helyzet és igen sajnálatos, hogy még elég kereskedő akad, valamint szabadfoglalkozású egyén, akik azt hiszik, hogy lehetséges ragyogó üzleteket kötni telefon nélkül is. Ragyogó üzletekről nem is lehet szó, még csak közepes üzletekről sem, mert egyetlen kereskedelmi vagy ipari vállalat sem létezhet telefon nélkül.

Ha tudná, mennyit veszít tekintélyéből, ha tudná, mennyi kárt okoz vállalatának azzal, hogy nincs telefonja, bizonyosan nem habozna, hanem azonnal bevezetné.

A telefon a mágicus eszköz, amelyetől vállalatának fejlődése függ. Csodálatos szál, amelynek révén néhány perc alatt beszélhet fővárosi, vidéki, sőt a határon és tengeren túl vevőivel és szállítóival.

GYÖNYÖRŰ ZSEBKENDŐK

Sok színben és mintával, valamint fehér — ez a Pyramid I Minőségük felülmúlhatatlan, áruk pedig nem nagyobb mint másoké. A védjegy rajta van minden Pyramid zsebkendőn.

Lei 492.—
1 doboz
12 darab
darabja
Lei 41.—

PYRAMID

ZSEBKENDŐK Reg.

A CIONIZMUS MEGINDUL A JESIVÁN

Abban az időben, amikor Pozsonyba jöttem, a főbbi talán ötven éves lehetett. Előtte teljében állott, de szép fekete, nagy szemének különös fényéből nyugtalanság sugárzott. Egyik fiát, a tizenhét éves Móset évekkor elelőtt elvesztette volt, bizonyára ez nehezített a lelkére.

Nem volt reprezentációs természet, a társaságot nem kedvelte, bálványos előkelősége nem is vonzotta magához az embereket. Amikor egyetlen fia, Akiba társaságában napi sétájára ment, az őszes szakállu, tekintélyes tartású urat a főispán épügy megsüvegezte, mint a neológok elnöke. Régi letűnt világok tisztelgetés és tisztelgetés parancsoló fejedelem vonult el a Kapucinum uton. A barátok templomának kis parkja előtt átment a törvényszéki palota uccájába, onnan a Pálffy-kertben át vissza a Vár-utca, ahol a jesiva alapítványi házába tért be, az első emeleten lévő lakásába, könyvei közé.

Mindig tanult. Még az imádkozás idején is megkurtította a Tóra miatt. Udvarra nyíló, takaros templomának egyik legszorgalmasabb látogatója voltam, nemcsak mert gyorsan elvégeztem az imádkozás penzumát, hanem mert titokzatosával nagyon vonzott rabénu Szimche Bünem egyénisége. Bejött, maga után csapta az ajtót, úgy hogy nem lehetett tekinteni akár egy pillanatra is lakásának szentélyébe. Odaállott a kicsi frigszekrény mellé és „házi-bochere”, vagy valamelyik gyászoló ifju megkezdte az imát. A rabbi diktálta a tempót az ima-észek végzavának hangos kiemeléssel és csak a „Sómá”-ima elmondásakor esett transzba. Mélységes fátyol csöndben teit ez a néhány perc, semmivel össze nem hasonlítható hangulatban. „Olému” után pedig, az ima végzetével egy másik ajtón dolgozószobájába sietett, anélkül, hogy követhetett volna kicsi templomának hívei között.

Elő példája volt annak, hogyan lehet az egyéni boldogtalanságot kompenzálni a tanulási ismeretekbe való elmélyítéssel. Fiaitalon nősült, egy bécsi selyemáru-nagykereskedő, Perc Neumann, leányát vette feleségül és ifju házasságának éveit az üzletben töltötte. Akik abból az időből ismerték, azt mondták róla, hogy mint kereskedő is kitűnően bevált. A szlovák felvidék ortodox köreiből ilyesmi nem volt ritkaság, de amikor a „Kszav Szofer” halála után a pozsonyi rabbiszék betöltéséről szó volt, jó néhányan a „profán foglalkozását” vetették a szemére. Ezeket a fiatal főbbi gyorsan lefegyverezte, persze nem személyes intervenciókkal, hanem tárgyi eszközökkel: a tudásával, eleven, friss logikájával, a tanulói irodalomban való általánosan megbízható járatosságával.

Aztán már erény lett abból, hogy „profán” foglalkozása volt pár évig. Azt mondták, az ilyen ember kitűnően tud bánni az egyesekkel és a kollektívakkal és legalkalmasabb arra, hogy olyan nagy közösséget vezessen, mint amilyen a pozsonyi „kahal” és jesiva.

Bizonyára nagy és szép dolgokat lehetett volna produkálni ebben a minta hitközségben, például és utmutatást a konzervatív korszerű életre, ha a főbbi az ő gyakorlati tapasztalatait fölhasználva, figyelemmel lett volna az általános fejlődésre. Ha közbe nem jön a fia halála, ami a nagyszerű embert a szellem kizárólagosságába irányította, működésének éve bizonyára átfomálták volna a ortodoxiát.

Megható emberi vonás volt tőle az a gyöngédség és szeretet, amivel Akiba fiát, utódát a rabbiszékben, körülvette. A fiu nem mutatott kamaszévei után nagy kvalitásokat a lelképásztorkodásra, de rendkívül igyekvő fiu volt és bizonyára az ő lelkielére is ráborult a szülők komorsága. A szorgalom is zenikert tud termelni — mondja Lessing — ez lehetett Akiba esetében, akir husz éves korában apja levizsgáztatott Pozsony nagyjai előtt.

Szombat délután, a harmadik lakomán, estszirkület előtt tartotta „charifesz”-előadását a nagyhirű dájének és polgári talmud tudósok feszült figyelmé középette. Az előadás belenyúlt a késő esti órákba és bár nem volt disputa, általános megállapítást nyert, hogy a fiatal ember méltó a „szmiché” és rabbi-vá, a „város utává” avatható.

Akkor láttam először mosolyogni, szívből, odaadón földöntúli rabénu Simche Bünem Schreiber. Az apja és a mester boldogsága áradt a szeméből és homlokáról.

A jesiva általános stagnálása középette kis mozgást hozott Bécs felől a cionizmus. Herzl megjelentette a „Welt” című hangjában és világszemléletében sajátos lapját, amit abban az ortodox és asszimiláns táborra szakadt zsidóságban csak a fiatalok értettek meg, inkább ösztöneikkel, semmint logikájukkal. A rabbi-iskola fiataljai, talán ez alkalommal először kötöttek testvéri barátságot középiskolás és jogakadémiai ifjakkal, akiket Bettelheim Samu hozott össze. Ő akkor apja tekintélye, de főleg kitűnő szónoki kvalitásai és szatirikus tolla jussán „valaki” volt a pozsonyi zsidónegyedben. Apja Bettelheim Mose, egykor ros hahokol, list-nagykereskedő a zsidó ucca kelős közepén, arisztokratája a pozsonyi zsidóknak, büszke tudós. Fia Sámuel csak tartásában örökölte a gögjét, egyébként közvetlen és társadalmi formáló természet volt. Ő lépett érintkezésbe Bécsben a cionistákkal, Herzl Tivadarral, is, aki megbizta a pozsonyi zsidók megszervezésével.

Bettelheim Samu tudta, kikkel léphet a böcherek közül érintkezésbe. Diszkrétnek kellett az illetőnek lennie, korrektnek és a körülményekhez képest bátornak. Liebermann Manó volt a jesiva egyik kiszemeltje. Ő benne e kvalitások valóságos buzogtak. A Bettelheim családnál ebédelt szombatonként, innen volt az ismeretség Samuellel, azonfelül titokban imáda Klárát, a Bettelheim kisasszonyt, a gettó legszebb és legrátartibb leányát, ami bizonyára sokban hozzájárult ahhoz az elhatározásához, hogy „földalatti” munkát végezzon. En csak mint lakótársa szálltam be; nem nagyon tudtam, miért tisztelnek meg. Még pár böcher volt, pár diák és egy komoly tag, Oesterreicher ur, a hitközségi iskola igazgató-helyettese.

Az „összeesküvők” Friedl urnál, a várás egyik jónevű fotografusánál találkoztak, valahol a színház környékén. Friedl ur és

HASZNÁLD ELEN AZ ORVOSOK CSAK BIRKENWASSER-T RENDELNE

jogász fia lelkes cionisták voltak. Az öreg einököt az első tanácskozáson és a cionizmus lényegét így magyarázta:
— Amikor mi kijöttünk Micrajimból, jól tessék idefigyelni, az én úkapám ott állott a Vörös tenger partján, pont a pozsonyi rabbi úkapja mellett, aki az én úkapámnak segített. Miért? Mert az én őseimnek több volt a gyermeke. Hiteles emlékeim vannak erről, okleveleim, ha szükség lesz rá, bemutatam őket. Azt is bizonyítják az okiratok, hogy az én úkapám nem hitte, hogy különös csoda történik a Vörös tengeren, mindössze erősebb az apály, ezért lehet menekülni a szolgaság országából. A pap úkapja leintette, sa! sa! nem szabad ilyenkor filozofálni, lesz idő arra is, mondotta, egyelőre higgyünk a csodákban. Azóta jó pár év múlt el és mi még mindig hiszünk a csodában. Azt hisszük, hogy számárhaton jön a Messias, a Dávid fia éretünk. De lehet ezt komolyan hinni?
— Ők sem hiszik komolyan — mondotta valaki az összeseküvők közül.
Friedl ur nem esett ki kedvesen gunyor-lás konceptusából.

— Hiszik, hogyne hinnék! Minden számárgót elhisznek, ami nem kerül pénzükbe. Aztán átevezett komolyabb vizekre és megmagyarázta, hogy a zsidóság ma is veszedelmek között él, pillanatnyilag Oroszországban, de a világ nem áll egy helyben, ma neked, holnap nekem és amíg nem jötünk vissza Erec Jiszraeleb, mindig Micrajimban vagyunk, éppen hogy az egyiknek jobboldolga van, mint a másiknak, egyiknek kevesebb a gyermeke, mint a másiknak.

Aztán szó volt a szerepekről. Ki agítálon kollégák között, ki nyerjen meg asszonyokat és leányokat az eszme számára, ki írja a „Weltnek” a jelentést, ki gonfocskodik arról a neutrális emberről, aki összehívja az első nyilvános gyűlést.
Egy fiatalember, jesivai növendék, volt a legvállalkozóbb de Bettelheim Samuelt leintette.

— Maga csak nagyon elbujt szerepet kaphat, maga lesz a hang a távolból.
— Miért? — kérdezte a bűnösök elfogódtottságával az aposztrofált fiu —, mit követhem el a cionizmus ellen?
— A cionizmus ellen? — hangsúlyozta jelentősen Bettelheim Smuél. — A cionizmus ellen talán nem bűnözött... Talán...

Ő maga is zavarban volt, nem tudta, hogyan közölje a vádat, amiről csak suttogtak, hogy tudniillik egyik péntek esete rajtakapták, amint a ligetben egy leánnyal sétált, égő cigarettával a szájában. Nem a leány, hanem a böcher szájában égett a cigarett. Ezért bebizonyított esetben legalább is a jesiváról való eltávolítás jár. Szerencsére, aki látta és híresztelte, nem mert nyíltan előállni a váddal.

Ugy határozunk tehát, hogy ez a kollégánk megmaradhat ugyan közöttünk, de ne-hogy „betréflizze” a meginduló mozgalmat, tartózkodjék minden nyilvánosabb akciótól.
Ez a fiu mindenesetre megindította a problémát, ami az akkori Magyarországon lényeges dolog volt, hogy vajjon a cionizmus összegegyeztethető-e a vallásossággal?
Közöttünk kialakult az a felfogás, hogy a cionizmus az ő kezdeti stádiumában gyakorlatilag legközelebb áll az ortodoxokhoz, vagyis a tömeg-zsidókhöz, akik szegény sorban élnek és együtt éreznek oroszországi és a keleten élő szenvedő testvéreikkel. Ezek számára kellett főképpen a közjogilag biztosított Palesztina. Logikátlan tehát, hogy a neolog községekbe szervezett, nagyrészt jómódu zsidóságot nyerjük meg a cionizmus számára. Ők legfeljebb mint adakozók jöhetnek figyelembe, de a cionizmus nem jó-

tékonyasági, hanem kulturális és a népet regeneráló mozgalom és ezt kell tudatosítani az ortodoxok között.
Két hétig tanácskoztunk — mindig más-más lakáson —, de nem jutottunk előbbre. Az ortodoxia megtudta, miben mesterkedünk és ők is a mi módszereinkkel gáncsolták el az ügyet. Titokban szervezkedtek ellentünk, valami bojkottfével. Átnéztek a fejünk felé, a „kifözdeben” nem szolgáltak ki rendezsen, az öreg ros jesiva, Léb Grosz ur keresztüldöfött a nézésével.

Egyik „jobb” percében karonfogott.
— Hallgasson ide, Sie Kleimer von Ipoly-ság, mondja meg nekem, nagy fiúnak érzi magát?
— Mi hasznom belőle — viszonyoztam a kérdést, — ha nagynak is érzem magam? Fontos, hogy valóságban egészen kicsiny vagyok.
— No lássa! Miért akarja maga akkor megváltani a zsidó népet?

Es szép sorjában adta elő az érveket, amik miatt lehetetlen a nagy akciót (aminek minden vonatkozását kitűnően ismerte) olyan embereknek lefolytatni, akik ma élnek. Más generáció számára tartogatja ezt a zsidó sors, ha gyajak békét ennek az egész dolognak és inkább törődjek saját magammal.

A nagy zsidó irodalomból annyit citált, hogy beleszédültem. Valamelyest igazza is volt, mert nem lehetett akkor Pozsonyban semmit sem csinálni, jó pár év kellett hozzá, amíg Bettelheim Samuelt mégis megalakította a mizráchit.

Egyelőre az történt a felosztás „érdekében” hogy a péntekesti cigarettás egy téli péntek estén szíve választottjával megjelent a városi színházban. Amikor felvonás közben kijött, a kicsi parkban rágyújtott. Azt akarta, hogy a nehéz vacsora emésztése céljából a Dunaparra igyekvő zsidóuccraiak lássák ezt a horribilis „chücpét”.
Es másnap — hogy a chücpé teljes legyen — vasuton elutazott.
Igy kezdődött. (sz.)

Gradual szoroskötésűnk és kiadóhivatásunk címe: Sebőu Dezső, 84. Műterem 4. Telefon 507.

Karácsonyi ajándéknak rádiót, csillárt TECHNOLUX-nál
(Vashid mellett)
vásárolhat részletre. Vaillanszerelés, viz-szerelés, rádiójavitás.

Zsidó polgár!!!
A presztizsed, az egzisztenciád követeli, hogy csakis a
Zsidó Párt
listájára add szavazatodat!!

Megnyit **BUCURESTIBEN** a nagy „Gociman” szálló
Bul. Dinicu Golescu 29, a Gara de Nord-nál (érkezési oldal). A legmodernebb komfort és abszolút szerény árak. Tisztviselőknek és utazóknak 20% kedvezmény.

Horvat hangu ny segédlet és a re

„Ha valaki hason telefonon
Cluj, december 18.
Szombaton délelőtt H magához kérte a sajtó előtt a következő nyilat — Olyan sajnálatos tudomásomra, melyekne kérnem kell a sajtó tá

Leányka s REVU

napokban megtörtént, rendőrtisztviselők jegy keesték fel a polgárok és rám hivatkozva felsz ket, hogy vegyék azoka kívánom. Az is megtört mentek el a bankokhoz nevemre való hivatkozás őrségi alapokra kérték dult, hogy a rendőri tes ugyancsak az én neven al pénzt vett fel a ko „endőség” feliállítására.
— Mindenekelőtt én nekem sem pénzzel, sem tak, hozzám semmiféle pénzt be nem fizettek. tudomására hozni, hogy ki nem adtam és ki nem alapokra pénzt nem kért hatalmaztam, hogy neve könyveket árusítson.

Mindenütt gitást ad cs

ARGON ELECTRO
BUCURESTI, I. Col
Az ARGON romániai gy Gyára: FIEN Dámbovita

IRON TRIUMPH Modell 1938
Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el.
Ara **6880 Lei**
Minden szakú letben kapható
IRON TRIUMPH
60 állomásvétel, 3 hullámkör, 18-2000 m. Természethű leadás. Nagy hangerő.
IRON-REX I.
Superok királya
Kényelmes kezelés
Világvetél!!

A zsidó jelenért és a zsidó jövőért harcol a Zsidó Párt!
Szavazzon a Zsidó Pártra!!!

Horvát rendőrkvésztor erélyes hangu nyilatkozata a rendőrségi segédlettel történő jegyeladások és a rendőrségi alapokra való gyűjtések ellen

„Ha valaki hasonló célokkal valakit felkeres, azonnal jelentse nekem telefonon” — üzeni a rendőrkvésztor a közönségnek

Cluj, december 18. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton délelőtt Horvát József kvésztor magához kérte a sajtó munkatársait, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Olyan sajnálatos visszaélések jutottak tudomásomra, melyeknek megakadályozására kérem a sajtó támogatását. Az utóbbi

napokban megtörtént, hogy rendőrök és rendőrszervezetek jegyekkel és könyvekkel kezeskedtek fel a polgárok különböző kategóriáit és rájuk hivatkozva felszólították az embereket, hogy vegyék azokat meg, mert azt én kívánom. Az is megtörtént, hogy tisztviselők mentek el a bankokhoz és ugyancsak az én nevére való hivatkozással különböző rendőrségi alapokra kértek pénzt. Az is előfordult, hogy a rendőri testülethez tartozó ember ugyancsak az én nevére való hivatkozással pénzt vett fel a kolozsvári bankokban a „rendőrség” faelállítására.

Leányka siruhák a REVUE-nél

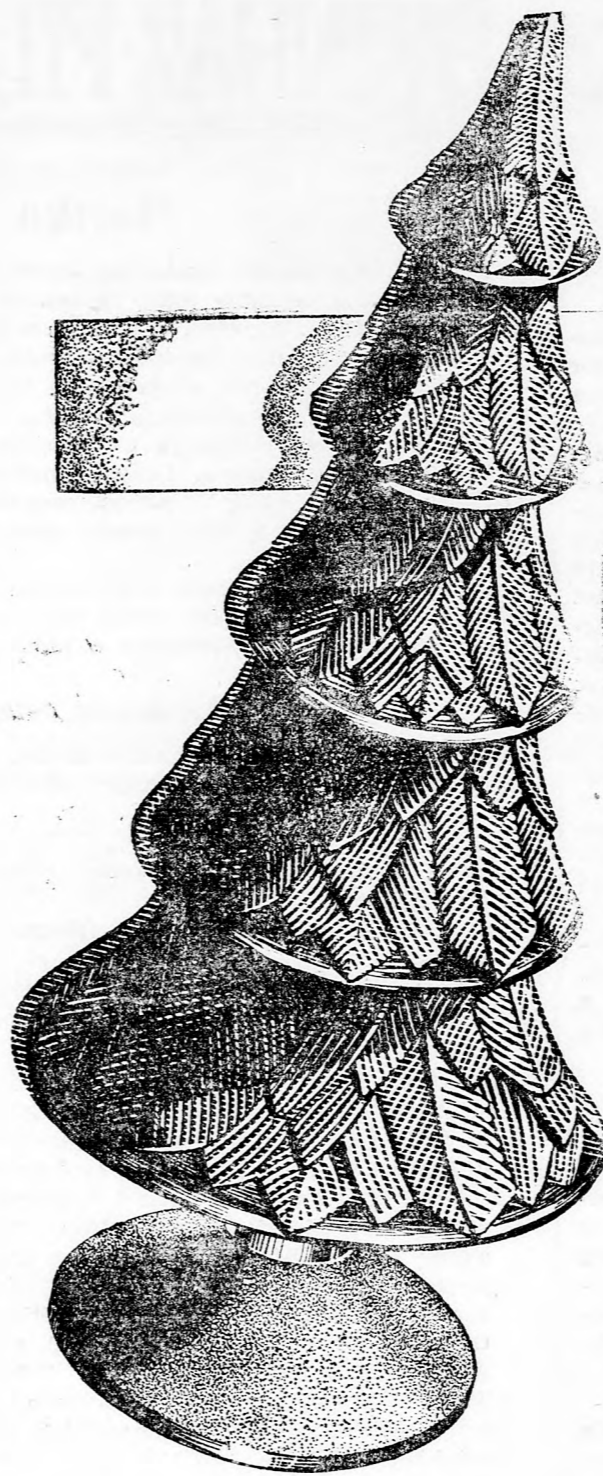
— Mindenekelőtt én semmit sem tudtam, nekem sem pénzzel, sem fával el nem számoltak, hozzám semmiféle rendőrségi alapra pénzt be nem fizettek. Tessék a közönség tudomására hozni, hogy soha ilyen fenyegetést ki nem adtam és ki nem adok, senkitől fára, alapokra pénzt nem kértem és senkit fel nem hatalmaztam, hogy nevémben jegyeket, vagy könyveket áruljon. A leghatározottabban

felkérem a közönséget, hogy minden egyes esetben, ha hasonló visszaélések történnek, hívjanak fel telefonon és adják tudomásomra a történeteket. Az eddig történt esetekkel kapcsolatban azt ajánlom, hogy minden magános ember, vagy pénzintézet, ha hasonló célokra pénzt adott, követelje vissza attól, aki azt felvette, ha pedig az illető a pénz visszacsomagolását megtagadná, tegyenek nálam szabályos feljelentést, hogy az illető ellen eljárassak. Türelmetlenül tartom, hogy Kolozsváron ilyesmi történhessen és az én nevémet hozzá hasonló dolgokkal összefüggésbe — fejezte be nyilatkozatát a rendőrkvésztor.

REVUE

NOÉL KONFEKCIÓ ÁRUHÁZ REGELA FERDINAND 21.

— Aláírták az olasz-amerikai kereskedelmi csereforgalom rendszabályozására vonatkozó egyezményt. Washingtonból jelentik: Rómában aláírták az Egyesült Államok és Olaszország közötti kereskedelmi csereforgalom ideiglenes rendszabályozására vonatkozó meg egyezést, ami december 16-án lépett életbe. Az egyezmény az előnybe részesítés klauszáliján alapján áll. Olaszország felhatalmazást kapott, hogy különleges előnyöket nyújtson Magyarországnak, Jugoszláviának, Albániának és Bulgáriának 1937 december 31-ig bezárólag és Ausztriának ezen időpont után. Az Egyesült Államok különleges előnyöket nyújtanak Kubának.

Az év szenzációja

NOÉL NOÉL

Ez év szenzációja a NOÉL-NOÉL parfüm és kölnivíz, amelyet most hoz forgalomba

LEGRAIN

Ez év legies illat könnyedén fogja meghódítani a kényes igényű, elegáns közönséget.

A Noél-Noél illatának nincs hasonmása a parfümök között. A világhírű LEGRAIN ház legújabb kitűnően sikerült-kreációja:

noél noél

EREDETI KÉSZÍTMÉNY
EREDETI CSOMAGOLÁSBAN

Antiszemita kilengések a kolozsvári egyetemen

Gettópaddockba kényszerítik a zsidó diákokat

Cluj, december 18. A kolozsvári egyetem orvosi fakultásának első és második évfolyamán néhány nap óta olyan sajnálatos események történtek, amelyek a tanulás nyugodt menetét veszélyeztetik és a zsidó diákok újabb megpróbáltatásainak vetik előre árnyékát. Valószínűleg a választások előtt felcsapó jobboldali propagandák hullámai keltették életre a már egy ideje szunnyadó ellenségeskedéseket. Néhány nappal ezelőtt ugyanis minden átmenet nélkül megjelent az első évfolyam diákokkal zsúfolt előadóteremben egy másodéves orvos, aki rögtönzött beszédet végzett ki, amelyben kifejtette a diákság előtt, hogy a keresztény diákok, akár románok, magyarok vagy szászok, felsőbbrendűek, szemben az alsóbbrendű zsidókkal. A keresztény diákoknak — a szónokló szerint — joguk van ahhoz, hogy kiparancsozzák a termékből a zsidókat és ha nem fogadják szót, csak szóljanak neki.

A diák szónoklatát a zsidó diákok sorozatos molesztálása követte. Az eddig hallgatólagosan keresztényeknek fenntartott első három padon kívül most már a többi padosorokból is kiparancsozták a zsidókat és az utolsó sorban jelölték ki számukra gettópaddockot. A megboltygott hangulatban aztán könnyen megtörténhetett az az incidens, amely két zsidó diák tetteles bántalmazásig fajult el. Az egyik diák állítólag azzal szolgálatott ürügyet a megverésre, hogy a múlt évben megsértett egy román diákot. A másik diákhhoz pedig odalépett egy román egyetemi hallgató barátja és cigarettát kért tőle. A zsidó diák tréfásan megjegyezte, hogy „akár akarok, akár nem, adnom kell, mert te felsőbbrendű vagy”. A párbeszédnek fültanuja volt egy szélsőséges szervezethez tartozó diák, aki kihívta a zsidó diákot és a néptelen folyosón megütötte. Egy véletlenül a közelben tartózkodó román társától pedig becsúszavát vette, hogy semmit nem látott.

A zsidó diákok közül egy női és egy férfi egyetemi hallgató a távollévő Mihail professzor dékán helyetteséhez, Papilian professzorhoz mentek jelenteni a történeteket, aki megígérte a zsidó diákküldöttségnek, hogy hátfőn orvosolni fogja panaszukat.

Szeszkimérési tilalmat rendelt el a kormány a választások napjaira

Cluj, december 18. A választásokra való tekintettel a külügyminisztérium elrendelte, hogy a harmadosztályú éttermek december 18-tól 23-ig bezárólag nem árulhatnak szeszes italt. A szeszes italok kimérésére vonatkozó tilalom érvényes az összes éttermekre és kávéházakra is. Az első- és másodrendű éttermekben az ebédlő december 23-ig 1—2-ig, a vacsoraidőt este 8—9-ig állapították meg.

A fenti intézkedések azonban a munkakamarák intervenciójára úgy módosult, hogy csak a választási körzetek közelében lévő vendéglőkre érvényes.

— A Regáti Zsidó Diákok Köre ezúton fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik bármilyen formában hozzájárultak a múlt hét szombatján megtartott ismerkedési estély sikeréhez.

— Műsoros teadélután a zsidó Nőegylet javára. A Cristal Palace igazgatósága folyó hó 19-én vasárnap, délután öt órakor műsoros teadélután rendez a Zsidó Nőegylet javára, amelyre ezúttal is meghívják a tagokat és vendégeket. A műsor összeállítása garancia arra, hogy kellemesen fogja szórakoztatni a közönséget.

Mindenütt jó világítást ad csakis

ARGON

ELECTROSTAR S.A.R.

BUCUREȘTI, I - Calea Victoriei, 2

Az ARGON izzólámpa romániai gyártmány. Gyára: FIENI, Județul Dâmbovița

nyvi
ak
cillárit
X-nál
gett)
ilanszerelés, viz-
avitás.

gár!!!
sztcnciád
s a
Párt
atodat!!

modernebb komfort
edvezmény.

!!)-

SPORT

Ma lesz a Haggibbor vivóversenye

Délután a Sporttelepen:
Victoria—KAC labdarugómérkőzés

Cluj, december 18. (Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár mai sportprogramján a Haggibbor vivóversenye és a Victoria—KAC barátságos mérkőzés szerepel.

A Haggibbor versenybeszélője az ifjúsági törvívókat és nőket. Az ifjúságiak érvényesítését és versenykedvét úgy akarja elősegíteni az egyesület, hogy két kategóriában oszt díjakat. Külön díjakat kapnak a legjobb 16 éven aluli és külön díjakat a 16-ik életévét betöltött, de 20 éven aluli versenyzők legjobbjai. A nőket illetően, évek óta nem rendeztek városunkban számunkra versenyt. A rendező egyesület népes női gárdájának három legjobbját állítja plansra, egy vásárhelyi hölgy már meg is érkezett, így a találkozó érdekében igérkezik. A Haggibbor versenye ma délelőtt 10 órakor kezdődik a Calea Marechal Foch 10, I. em. alatti vívóteremben. A belépés, a propaganda jellegre való tekintettel, díjtalan.

A labdarugóidény utolsó mérkőzésén a kolozsvári Victoria a KAC-al méri össze erejét. A mérkőzés pontban 2 órakor kezdődik a városi sporttelepen, 10 és 15 lejes helyárral mellet.

Csak röviden...

Lucifide Octav, a román labdarugószövetség főtitkára a jövő héten Budapestre és Bécsbe utazik, hogy a román válogatott labdarugócsapat számára Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország és Olaszország válogatott csapatait leküsse. Ezen mérkőzésekre a jövő év folyamán kerülne sor.

Az ötödik olimpiával egyidejűleg rendezik meg a Téli Olimpiát is. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 1938 márciusában Kairoban ülést tart, amikor összeállítja az 1940. és Téli Olimpia programját. A terv szerint a Téli Olimpia 1940. február 3 és 14. között lesz.

Karácsonykor Temesváron futballtornát rendeznek. A tornán a két helyi, Ripensian és Kinizsin kívül az aradi Gloria és AMTE vesz részt. A torna programja: december 26 án Gloria—Kinizsi és AMTE—Ripensia.

A Haggibbor futballcsapata ma délelőtt 11 órai kezdettel a városi sporttelep nagypályáján barátságos mérkőzést játszik a KMSC együttesével. A Haggibbor játékosai kértnek idejében az öltözőben megjelenni.

A központi bíróbizottság olyan rételmű javaslaton dolgozik, amely szerint a jövőben csak a játék kezdete előtt válik ismeretessé a játékvezető neve. Ez a rendszer van érvényben Olaszországban is.

Az osztrák Klagenfurt második bucaresti mérkőzését a Telefon Club csapatával játszotta. A mérkőzés 0:0 arányban döntetlenül végződött.

Az osztrák labdarugószövetség elkészítette jövő évi válogatott programját, ebből azonban hiányzik a Romániával való találkozás, bár erről az elmúlt évben sok szó esett.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Marika hadnagya

A Jézusfaragó ember diadalmos sikere az ünnepi áhítat magasztos óráit varázsolta a színház nézőterére. A prózái együttes e nagyszerű teljesítménye után az operett-társulat is elsősorú produkciót hoz a karácsonyi ünnepekre. Karácsonyra tartogatja ugyanis a színház a Marika hadnagya című operett-színház, amely szerzőinek, Dénes Gyulának és Sally Géának eddig is kitűnő hangzású neveit egy csapásra a legsikeresebb operett-szerzők sorába emelte.

A Marika hadnagydát nem kell bemutatni, mert a darab előadásait, amire alig volt példa, háromszor is közvetítette a rádió. A

rádióelőadásokon keresztül hallatlan népszerűsége tette ezt a hihetetlenül mulatságos, pattogó zenéjű operett, amelynek külön érdekessége, hogy a rádióelőadásokon is Ur-mössy Magda játszotta a darab női főszerepét.

A Marika hadnagya a karácsonyi ünnepeken és azután is sorozatos előadásokban, ragyogóan díszes kiállításban, Gróf László zenei rendezésében, Tebán János, Topán Lulu és Lukász Bella, valamint a szereplők és a táncosok új attrakcióival uralni fogja az ünnepi hetek műsorát.

Vasárnap este Góly aszanatórium

A szezon egyik leghangosabb sikere, a kor szerepel legközelebb a színház műsorán.

Gólyaszanatórium, vasárnap este kilenc óra

Vasárnap d. u. 3: Rut kis kacsá. (Olcsó helyárral.)
d. u. 6: Jézusfaragó ember. (Harmadszor.)
este 9: Gólyaszanatórium. (Hatodszor.)
Hétfő fél 9: Jézusfaragó ember. (Negyedszer.)

Kedd fél 9: Jézusfaragó ember. (Ötödször.)
Szerda fél 9: Marika hadnagya. (Dénes Gyula és Sally Géa óriási sikerű nagyoperett-újítása, pazar díszletekkel és kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Vezető: Stefanidesz József. Főszereplők: Ur-mössy Magda, Sándor Stefi, Báza Éva, Beness Iona, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár, Homm Pál, stb. A táncosokat a szereplőkön kívül Tebán János, Topán Lulu és Lukász Bella és a táncosok táncolják. Premierbérlet 19. szám.)

Csütörtök fél 9: Marika hadnagya. (Másod-péntek: Nincs előadás.)

Szombat d. u. 3: Urilány szobát keres. (Olcsó helyárral.)
d. u. 6: Sárnapitykés közlegény. (Tizenkilencedször.)
este 9: Marika hadnagya. (Harmadszor.)

Vasárnap d. u. 3: Meseáruház. (Olcsó helyárral.)
d. u. 6: Marika hadnagya. (Negyedszer.)
este 9: 3:1 a szerelem javára. (Tizenötödször.)

Hétfő d. u. 3: A rut kis kacsá. (Olcsó helyárral.)
d. u. 6: Sárnapitykés közlegény. (Huszaször.)
este 9: Marika hadnagya. (Ötödször.)

Kedd fél 9: Marika hadnagya. (Hatodszor.)
Szerda fél 9: Marika hadnagya. (Hetedszer.)

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, december 19 (este): Szevilla! bor-bély. (V. Crețoiu és S. Tassian fellépésével.)
Hétfő, december 20: Rigoletto. (Aurel Tripon tenorista fellépésével.)
Szerda, december 22: Hoffmann meséi.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma utoljára: Mister Moto. Szencziócs kalandfilm, Peter Lorre-val.
Hétfőn már megkezdik szencziócs karácsonyi műsorának közvetítését. Két órai nevető-orkán a nézőtérrel! Stan és Bran: A vadnyugati őrzőjárt című filmben. A nevetés királyainak legjobb filmje, amit eddig készítették.

SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Inkognitó. A szezon egyik legszebb operettje, főszerepekben: Gustav Fröhlich, Hansi Knotek.
Hétfő, kedd, szerda, csütörtök
Átkos asszony. Izgalmas dráma, főszerepekben: Bette Davies, Franchot Tone.

URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Isten veled, Párizs! Lily Pons, a new-yorki Metropolitan Opera világhírű énekesnőjének egyetlen filmje, melyben a legszebb modern dalokat énekli. Partnere Gene Raymond.
Hétfő, kedd, szerda, csütörtök
Inkognitó. Zenés vígjáték, főszerepekben: Gustav Fröhlich, Hansi Knotek.

Kvarz-lámpák

házi kezelésre reklám áron.

Egészségügyi

készülékek, műszerek és anyagok olcsó árban.

Célszerű KARACSONYI ajándékok.

„ELECTRO-SANITAS“

CLUJ, Str. N. Iorga 7.

Ing. KOVÁCS István Telef. 23-45.

Precizios műhely. PATENT iroda

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: I. A lázadó. Monumentális filmdráma. Fősz.: Clark Gable és Franchot Tone. II. A titkosrendőr. Izgalmas gangszter-film. Fősz.: George Brent és Bette Davies. III. Journal.

GAFFIOL MOZGÓ MŰSORA:

Bajazzo. Richard Tauber, a bécsi Hofoper világhírű tenoristája. További szereplők: Duna Stefi és Diana Napier.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Gála előadás: I. Nászút félőron, főszerepekben: Verebes, Kabos, Delly, Agai, stb. II. Garcia futárja. A spanyol háborúban lejáró kémforténet, főszerepekben: Wallace Beery. III. Uj hiradó. Micky

Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor! Szencziócs műsor: I. Rohamsapat, előre 1917. A világháború legborzalmasabb harc-terén (Flandriában) készült felvételek. II. Szerelmes éjszaka. Sláger-operett, főszerepekben: Lilian Harvey. III. Uj hiradó. Micky Maus.

Eladó:

öntöttvascső 7", vascsövek 2"-tól felebb, könyök, reductorok, flansok, csapok, szelepek, váltók minden méretben és kivitelben.

Vastartányok minden méretben és kivitelben.

Diesel-motor 200 HP. Generátor 100 Kw. 50 Per. gerjesztő, 238 Volt 251 Amp. 500 fordulát, transzformátorok 3000 Volt feszültséggel.

Gőzkazán Babcock Wilcox, 170 vagy 340 m² fűtőfelülettel és tulhevitővel, 10 Atm. nyomásra, kitűnő állapotban.

Hidmérleg Shember gyártmányu, 35 tonna vagonmérlegelésre, jelző apparátussal.

Vasuti sín 33-as, apróanyaggal és váltó (jobb és bal).

Különböző gépek fahordók készítésére és megmunkálására.

Vaslemezek 5 mm. vastagságtól felebb, vasletrák különböző méretben és vas-kémények.

Légszűrők, szivattyúk különböző kivitelben.

Filterprécek különböző nagyságban.

Erdeklődni: „FANTO“ soc. anon. rom. de petrol TILEAGD, jud. Bihor.

3:1

a vevő javára, ha

Moskovits és Társánál

(Cluj, főpostával szemben) vásárol, mert háromszoros értéket kap egyszerre pénzért. Üveg, porcellán, konyhafelszerelési szaküzlet. Minden vevő kap ajándékot.

APRÓ

PRÓBÁRTÉSEK

Egyesüli kizárólag egy má 3 lej vastagságú betűvel 4 lej. Legkisebb apróírtéses 20 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróírtések díja előre fizetendő. Jellegző levelet csak egy továbbíthatunk, ha portóhelyes mellékelve van.

Victoria szalonban P. Unirii 12, I. em. 17. női és férfi fehérneműek, ágyneműek, baby-kelengyék, pizzamák a legkényesebb ízlet kielégítően legjobb kiállításban, legolcsóbban készülnek. Most hozott munkák nagy karácsonyi engedményt kapnak.

Nagy, moden bérház Timisoara, garantált 9% tiszta jövedelemmel, eladó. Bővebbet Weisz Rezső ügyvédi irodába Timisoara I. Str. Mercy 4 szám alatt.

Clujon biztos állással, két szoba teljes felszereléssel és kelengyével bíró nővérem részére keresek jömegjelenésű, végzett 40-42 ves férfit. „Száz ezer kp.“ jellegre.

F GYELEM

országszerte elismert, legolcsóbb és legmegbízhatóbb baromfi és zsirnagykereskedés. Olvasztott zsír 50, háj és bőr 40, füstölt hus 60 lejen alul. Rendes nyers libahus 16 lej ab raktár. Rendelés esetén előleg küldendő. Kérjen ajánlatot. Ort. kóser. 77 77 77 Friedmann Samu Oradea, Cogălniceanu 4.

Egy nagyobb városban kerestetik egy diplomás „Bét Jakob“ tanítónő. Románul, vagy magyarul tudók előnyben. „Praxisal“ jellegre a kiadóba.

Utazói állást vagy gyári lerakatot keres 200.000 lej készpénz és 500.000 lej garanciával rendelkező jömegjelenésű, agilis 28 éves fiatal nő szakember. Lehetőleg textilszakmában. „Szorgalmas és becsületes“ jellegre a kiadóba.

Nősülne 39 éves biztos állású érettségizett tisztviselő 10.000 Lei navi fix fizetéssel. Urilányok hozzátartozóinak levelét a kiadóba kérem „Discretio“ jellegre.

JAHRZEIT-TABLA

alumiiniumból, kicsi tesztes kivitelben, 1 szemelyes 150 lej, 2 szemelyes 250 lej. BOROS papírkereskedés, Cluj.

Eladó Copsa-Mica állomás sibiui elágazásánál, gázvezeték mellett, ipartejnek is igen alkalmas terület összes reléptiményekkel. Erdeklődni: Dr Szentpétery János ügyvédnél Dumbrăveni, Târnava Mică.

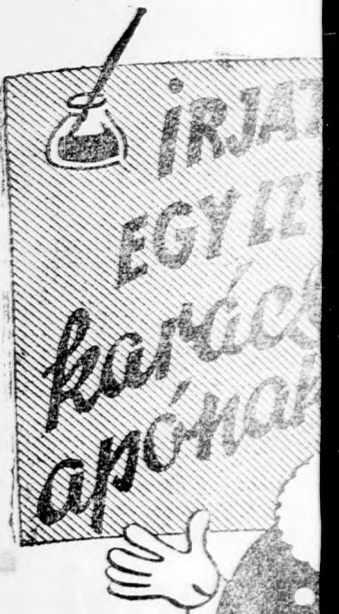
Keresek megvételre jövedelmező házat egymillió lejig, ügynökök kizárásával. „Házvétel“ jellegre a kiadóba.

Ajándéktárgyak: nipppek, szervizek, dísz-tárgyak legnagyobb választékban, képkeretezést művészi kivitelben legolcsóbban készít: „PAX“ Cluj, Calea Victoriei 6.

Eladó orr-fül-gégészeti, fogászati műszerek, üvegszekrény, asztalkák, mosdó sterilizator, stb. Dr Drexler Arad, Str. Eminescu 24. Garanciával rendelkező mediási kereskedő elvállalna képviseletet, vagy bizományi lerakatot. Jelige: „Képviselet“.

Tel-Avivi vajkereskedő romániai kóser vajszállítót keres. Bővebbet: Optica, Duca 1.

Félfűrdőn orth. kóser penzió olcsón kapható télen-nyáron a Fried-villában.

HOGY HOZZA NEKTEK A LEGUJABB

CIMEZZÉTEK LE ALEGGÖZELEBB ELADÓ

AZ ÖSSZES TIPUS

Radio C (Janovits Miklós) Cluj.

A király 100.000 L szegényeinek. Bucaresti kód 100.000 lejt bocsátó mester rendelkezésére a számára. Az összeg az kerül kiosztásra.

Tizenhárom éves jelentik: Franciaország világ legfiatalabb pilóta-bouteille, negyedik osz Coutances városában. már gyermekkorra óta deklódott a repülés irással keresztülvitte, h ső pilótája titokban k vezetőnek. A fieska a lajdonos, tudott ugyan szenvedélyéről, de sejtte mekkora gyakorlati hal lesben. A fiu ugyanis napján tudott csak neh nia repülés technikájá foglaltsági miatt. Hat után a fiu már annyit gondtan rá lehetett b amelyen fel is szállott. ment, hanem magával magne párizsi újságíró tatva ettől a repülést megirta, hogy egy pill te el a levegőben bizt boutelliernek jóideig v tósági engedélyt kap a res repüléseket végez minthogy a francia tö pilővizsgát csak 17 é le. Az első repülés utá gyobb nyugalommal té ziumba, ahol az igazga dorgálta, de alapszab intézet tehetséges tan vább tanul és egyben nyilvánosan is gyakorl

ÍRJATOK EGY LEVELET KARÁCSONY-APÓNAK

HOGY HOZZA NEKTEK A LEGUJABB SIETA RADIO-T

CIMEZZÉTEK LEVELETEKET A LEGKÖZELEBBI VISZONT-ELADÓNAK

Az összes típusok kaphatók:

Radio Comert

(Janovits Miklós) Cluj, Reg. Ferdinand 21.

HIREK

— A király 100.000 lejt adott a főváros szegényeinek. Bucarestből jelentik: Az uralkodó 100.000 lejt bocsátott Donescu főpolgármester rendelkezésére a főváros szegényei számára. Az összeg az ünnepek alkalmával kerül kiosztásra.

— Tizenhárom éves pilóta. Párizsból jelentik: Franciaország és nyilván az egész világ legfiatalabb pilótája Georges Le-bouteille, negyedik osztályú gimnázista Coutances városában. A fiatal fiú, aki már gyermekkorra óta szenvedélyesen érdeklődött a repülés iránt, nagy utánjárásal keresztülvitte, hogy az Euroclub első pilótája titokban kiképezte repülőgépvezetőnek. A fiúcska apja, egy garázstulajdonos, tudott ugyan a gyermek nagy szenvedélyéről, de sejtelve sem volt, hogy mekkora gyakorlati haladást tett a repülésben. A fiú ugyanis mindössze a hét két napján tudott csak néhány órát foglalkozni repülés technikájával, tanulmányi elfoglaltságai miatt. Hat hónapi kiképzés után a fiú már annyira volt, hogy nyugodtan rá lehetett bízni a repülőgépet, amelyen fel is szállt. A fiú nem egyedül ment, hanem magával vitte Jaques Sur-magne párizsi újságíró, aki el volt ragadtatva ettől a repüléstől és riportjában megírta, hogy egy pillanatig sem vesztette el a levegőben biztonsági érzetét. Le-bouteille-nek jóideje várnia kell, amíg hatóságai engedélyt kap arra, hogy rendszeres repüléseket végezzen utasokkal, minthogy a francia törvény szerint a repülővizsgát csak 17 éves korában teheti le. Az első repülés után az ifjú a legnagyobb nyugalommal tért vissza a gimnáziumba, ahol az igazgató színelőzőleg megdorgálta, de alapszámban nagyon örült az intézet tehetséges tanulójának. A fiú tovább tanul és egyben folytatja, most már nyilvánosan is gyakorlatait a repülőtéren.

— Landsbury angol munkáspárti vezér új békekonzferencia összehívását sürgeti. Londonból jelentik: Landsbury angol képviselő, a munkáspárt parlamenti csoportjának volt elnöke, kijelentette tegnap este, hogy azonnal újabb békekonzferenciát kell összehívni és meg kell alakítani az európai egyesült államok gazdasági szövetségét, aminek a következő hatalmak legyenek tagjai: Anglia, a Szovjetunió, Németország, Olaszország és Franciaország.

— Vér-, bőr- és idegbajosok igyanak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „Fetenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomorbélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

— A Poel Hadati Hamizfachi ezton értesíti tagjait, hogy minden vasárnap este Minche és Mariv immák között héber előadás lesz tartva a szervezet helyiségében. Str. Paris 47. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Hol szavaznak a kolozsvári választók?

Cluj, december 16. Felhívjuk a zsidó választók figyelmét arra, hogy a december 20-iki választásokon betűrend szerint osztották be a választóköröket Kolozsváron az alábbi sorrendben:

Az A és B kezdőbetűs nevek a Regele Carol II elemi iskolában.
C, D, E a városbázán.
F, G, H a Piața Unirii Iparos Egyletben.
I, J, K, L az Avram Iancu uccai elemi iskolában.

— Tagad a párizsi német tömeggyilkos büntársa. Párizsból jelentik: Az ügyészség folytatja a nyomozást Weidmann tömeggyilkos ügyében. Million nevű büntársa tegnap határozottan tagadta a vizsgálóbíró előtt, hogy megölte volna Leblondot és résztvett volna Janine Kelle meggyilkolásában, mint Weidmann állítja.

— A román Nemzeti Bank technikai tanácsadóját nevezték ki a Nemzetközi Fizetések Igazgatótanácsának elnökévé. Bazelből jelentik: A Nemzetközi Fizetések Igazgatótanácsának elnökévé a nyáron Franciaországban tragikus módon elhalt Quecay vezérigazgató helyébe Roger Auboin neveztek ki vezérigazgatóvá. Auboin szakértője a háború utáni valutáris és gazdasági problémáknak és egy ideig a román Nemzeti Bank tanácsadója volt.

A BRICKET-RHUM COINTREAU

védi önt meghülés ellen.

— ELRENDELTEK A KISKERESKEDŐK ÉS KISIPAROSOK ADÓKIHAGÁSÁNAK ELLENŐRZÉSÉT. Bucarestből jelentik: A Tempo szerint a pénzügyminisztérium általános ellenőrzést rendelt el az egész országban az összes detail-kereskedők és iparosok adókihágásai ügyében, különösen a számla- és nyugtábelvegek alkalmazását fogják ellenőrizni.

— A magyar hadügyminiszter Nápolyban. Rómából jelentik: Röder magyar hadügyminiszter tegnap este Nápolyba érkezett Rómából jövet. Vasárnap felkezesi a piemonti herceget, majd visszatér Rómába.

— Huszezer látogatója volt a bécsi bélyegkiállításnak. Bécsből jelentik: Csütörtökön este zárult a bécsi bélyeggyűjtők kiállítása. Az utolsó napon bőrvé alakult át a kiállítás, amelyen 180 ezer silling értékű bélyeg kelt el. A kiállítást nyolc nap alatt huszezer ember látogatta meg.

En csak annyit mondok:

NEURALGINE JURIST

azonnal megszünteti a legmarkásabb fejfájást is!

OLIO SASSO

A Sasso ételolaj használatát nem városi fényűzés... egyetlen kanál tiszta olajbogyóból előállított Sasso ételolaj nem fényűzés, hanem mindennapi szükséglet, mert ez megőrzi szervezetünk egészségét.

NÉ FELEJTSE EL, HOGY OLIO SASSO A TÖKÉLETES TISZTA OLAJBOGYÓBÓL ELŐÁLLÍTOTT ÉTELÓLAJ

— Ujabb katonai szállítmány indult Abessziniába. Rómából jelentik: A Toscana gőzös fedélzetén tegnap Nápolyból 2200 feketeinges, tehát három ezred kelt utra Masszausa (Abessziniára) felé.

— A „Diéta” vegetáriánus étterem (Str. Iorga 2) új tulajdonosnője bevezette a világhírű Bircher-Brenner-féle szanatórium szisztemája szerinti nyerskoszt készítését. Magas vérnyomás, érelmeszesedés, vesé, máj, epa, anyagcsere és ideges gyomorbetegségeknél nem kell külföldre utazni. Mindenki itthon megtarthatja kuráját. Orvosi ellenőrzés mellett.

— Saphir Miklós művészettörténeti tanfolyamának tizedik — utolsó — előadását f. hó 20-án, hétfőn tartja félkilenc órakor az unitárius gimnázium fizikatermében. (Calea Victoriei 12). Tárgy: Tizian és a velenceiek. Előadó új tanfolyamot jövő évben hirdet.

A CHARITÉ SZANATORIUM UJ TELEFONSZÁMA. A Charité Szanatórium telefon-száma folyó hó 22-én, szerdán megváltozik és az új szám **34-34**

— Az angol repülők veszteségi listája. Londonból jelentik: Az angol repülők veszteségi listája 1937-ben 150 baleset áldozatát esett pilótát sorol fel, ami 50-ai többlet jelent a tavalyinál. Tekintetbe kell venni, hogy 1937-ben a repülőgépek száma sokkal nagyobb volt, mint az előző évben és hogy a gépek által megtett távolság 100 millió mérföld, tehát a tavalyinak kétszerese.

— Eljegyzés. Schmiad Stefi (Cajcau) és Pistiner Efraim, a beszercei cionista élet vezetője, jegyesek.

— „A zsidók nem nélkülözik a védelmet Németországban”. Berlinből jelentik: A zsidók nem nélkülözik a védelmet Németországban, hanem a törvények védelmében részesülnek, jelentette ki a stettini esküdtszék elnöke, amikor ítéletet hirdetett egy zsidó kereskedő és feleségének gyilkosa felett. Egyik vádlottat halálra, másik 18 éves vádlottat életfogytiglani börtönrre ítélték.

Alcohol Aether Menthol

a főbb alkotórészei a valódi **DIANA sósborszesznek**

Mindhárom külön-külön is állandóan használatos egészségvédő szer. E hatóanyagok összességükben oly egyetemes háziszert adják, mely a legtöbb bajnál első segítséget nyújt.

Roszsullétnél, szédülésnél felidit. Fogfájásnál, fejfájásnál csillapít. Meghűlésnél, hurutnál fertőtleníti. Aléltásgnál, fáradtságnál magáhozterít.

— Orosz tiltakozás Varsóban a megismétlődő vasuti incidensek miatt. Moszkvából jelentik: Mértékadó körök kijelentik, hogy az orosz kormány megbizta varsói követségét, tiltakozzon a lengyel kormányról a lengyel hatóságoknak a Zdobunovo-Cepetuka utszakaszon, a lengyel-szovjet határon való ismételt provokáció ellen. A demarst a december 14-én történtek váltották ki, amikor egy gyanús egyén, akiről bebizonyosodott, hogy lengyel alattvaló, felgyújtott egy orosz kocsit és a lengyel hatóságok nem voltak hajlandók lépéseket tenni ellene, sőt a lengyel rendőröközögek bántalmazták az orosz vonat személyzetét.

LUXOR GRANDVISIBLE

A legalkalmasabb ünnepi ajándék a **LUXOR GRANDVISIBLE** átlátszó tentalartályú töltő-félfé, legmegbízhatóbb telekop szerkezettel.

Övegyünk a „LUXOR” névre Kapható minden jobb szaktüzletben.

EGYESÜLETI ÉLET

— A Goldmark Filharmóniai Társaság értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor vonós és fuvós összpóbat tart, melyre a tagok föltétlen és pontos megjelenését kéni.

— Dr. Mózes László és Izsák Somo nagy-sikerű előadásai Nagyváradon. A Zsidó Nemzeti Szövetség rendezésében két feltünően érdekes előadás hangzott el kedden este a Fészek Clubban. Dr. Mózes László (Temesvár), a szövetség központi főtitkára Edmond Fleg „Mózes” című könyve alapján ismertette a nagy zsidó próféta élete tanításai köré szövődött legendákat. A kiegyensúlyozott és mindvégig lebilincselő előadás során dr. Mózes László rámutatott tanításaira és a zsidóság erkölcsi igazságain alapuló törvényeinek az idők mulásával dacoló állandóságára. Az est második előadója Izsák Somo, a Somér Hacair vezetője volt, aki fiatal korát meghatározó kulturáliság és előadó készségei — egészen új szempontokból mutatott rá a mai zsidó ifjúság gazdasági, politikai és lelki problémáira. A mindvégig érdekes előadás konkluziója az volt, hogy a zsidó ifjúság minden problémát csak saját nemzeti otthonában oldhatja meg. A közönség lelekes tapsal hálálta meg az érdekes előadásokat és a Zsidó Nemzeti Szövetség nagyvárad tagozata nevében Dr. Rippner György mondott köszönetet az előadóknak.

UJ KELET Legújabb hírek

Ismételten cáfolja a kormány az alkotmánymódosításról elterjedt híreket

Hatvannégy párt- és politikai alakulat nyújtott be jelölő listákat. A mandátum-igazolásoknál az egyes pártok röpcéduláit akarja felhasználni a kormány

Bucuresti, december 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási kampány kezdetén politikai körökben gyakran felmerült az a hír, hogy a kormány az alkotmány megváltoztatására gondolt. A Capitala című lap úgy értesül, hogy liberális körökben ezt a feltevést határozottan cáfolják. Nincs szó és nem is volt szó az alkotmány megváltoztatásáról. Ha ezt akarták volna, az előző parlamentet hívták volna össze alkotmányozó nemzetgyűlésre, hogy elkerüljék a képviselőház feloszlatását.

Tatarescu lakásán a kormány tagjai újabb intézkedéseket tettek a választások rendjének biztosítására.

Hány párt ha'col a választásokon

A belügyminisztérium kimutatást készített az egyes pártok által benyújtott képviselői jelölőlisták számáról. Eszerint minden megyében és a fővárosi választói körzetben csak a liberális-, a nemzeti paraszt-, nemzeti keresztény- és gheorghista-pártok állítottak jelölteket. Averescu nem jelölt Buzăuban, Maramarosban és Neamţban. Brătianu Gheorghe szatmári listáját megsemmisítették. Iunian Teuci kivételével minden körzetben jelölt, a Minent a Hazáért 62, az Argetoianu párt 60, a zsidó párt 48, a szociáldemokrata párt 37, a magyar párt 23, a német néppárt 25, a munkafront 15, a konzervatív párt (Filipescu disszidensei) 4, a (Sfatul Negustoresc két megyében állított fel jelölő listákat. Négy megyében jelölt Bejan, a liberálisok ifjusági szervezetének listájával, ezenfelül pedig még ötven független listát tettek le különböző választási körzetekben. A fővárosban például jelölték a liberálisok Rigo-féle frakciójának disszidenseit is.

Választási röpcédulák az igazoló bizottság előtt

A belügyminisztérium érdekes intézkedést tett. Összegyűjtötték a különböző pártok választási röpcéduláit, hogy azok a kormány számára, a parlament igazoló vitája során, bizonyítékul szolgáljanak. A választásokon 64 párt jelentkezett és mindezeknek a propaganda irataiból állított magának össze mintakollekciót a belügyminisztérium.

Mihalache tegnap táviratilag tiltakozott Franasovici belügyminiszternél egy muscelmegei bíró önkényeskedése ellen. Franasovici ma választott Mihalache táviratára és bejelentette, hogy a bírót eltávolították a választási körzetből.

Maniu visszatért a fővárosba erdélyi körutjáról és Bucurestiben várja be a választások eredményeit. Maniu pártjának vezetőivel tárgyalt.

Iunian nyilatkozata

Iunian betegségéből felépülve sajtónyilatkozatot tett a politika helyzetéről. Hangsúlyozta, hogy pártja az egyetlen demokratikus alakulata az országnak. Kritizálta az osztrómállapotot és a cenzurát. Politikai szempontból erkölcsetlennek tartja a kormánykormányt, melyet a gyűlöletes választási kampány idézett elő.

A liberálpárt újabb kiáltványt intézett a választókhoz, melyben ígéretet tesz a hadsereg megerősítésére, az iskola és egyház támogatására, a közegészségügy védelmére, a falvak életének magasabb színvonalra emelésére, a munkásosztály megerősítésére, az ország összes kincseinek értékesítésére, stb.

A romániai adósok szövetsége nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelentette, hogy szavazataival a Iunian-féle paraszpártot támogatja.

Averescu szavaznak a volt vándorok Kolozsváron

Cluj, december 18. A kolozsvári Román Front felosztott szervezetének volt vezetője, dr. Romulus Fersigan és főtitkára, dr. Ioan Surdu választási röpcédulákban jelenti be, hogy a Frontul Romanesc volt hívei a választásokon Averescu marsall listáját támogatja. Averescu néppártjának kolozsmegei tagozati elnöke és képviselőjelöltje Iliescu Victor, volt iparkamarai elnök.

A máramarosmegei zsidóság érthető izgalommal tekint a hétfői választás elé. Minden terror és fenyegetés dacára is számotvet Máramaros zsidó népe arról, hogy mennyire sorsdöntő jelentősége van annak a harcnak, amelyet a Zsidó Párt a parlamentbe való bejutásért folytatott. Számot vet azzal a nemtelen és kvalifikálhatatlan módszerrel is, amellyel egyesek arra akarják kényszeríteni, hogy zsidó szavazatokat adjanak a Tatarescu-Vaida-Iorga antisemita program alapján létrejött kartellnek.

A zsidó érdekek és márhák eladásával foglalkozó Szmuck Mihály ma az ortodox nagytemplomban kormánypárti gyűlésre próbálta összehozni a híveket, a templomban megjelent zsidó tömeg azonban élesen tiltakozott ez ellen és „Eljen Iorga!”, „Eljen Vaida!” felkiáltásokkal emlékeztették a liberálisok kortesét a zsidó kötelességekre. A zsidó kortesek egyébként az utolsó pillanatban próbálták különböző hatások „intervenciókat” rendezni, hogy befolyásolják a zsidó választásokat. Allitóltag zacharin-csempészés vádjával letartóztattak egy zsidó fiatalembert, akit néhány óra után diadalmasan vezettek ki a rendőrségről, hogy ezzel berolyásukat illusztrálják. Tegnap reggel a vásáron néhány zsidót bántalmaztak. A rendőrség megjelent a kereskedelmi iskolában és az ottartózkodó cuzista ágenseket letartóztatta, majd szabadrúhára helyezte őket. Pusca tanár, a cuzista szervezet elnöke annak megállapítását kérte, hogy ő szigorúan utasította híveit minden kilengéstől való tartózkodásra. A verekedést kormánypárti ágensek rögtönözték, hogy aztán a cuzisták letartóztatásával, a liberálisok érdemeiket szerezzék maguknak a zsidó választók előtt.

Lazar Ilies dr. letartóztatásának híre nem bizonyult valósnak. A nemzeti paraszpárt listavezetője Máramaroszigeten tartózkodik. Allandóan detektívek vannak nyomában, gondoskodva arról, hogy ne juthasson ki a megyéből.

Holnap, hétfőn a ROYAL slágermozgó már megkezdí szenzációs karácsonyi műsorának vetítését! Két órai nevetőorkán a nézőtérén!

Stan & Bran, A Vadonygati őrjárat

című filmben. A „Nevetés királyai”-nak legjobb filmje, amit eddig készítettek.

Ma utójára: „MISTER MOTO”. Szenzációs kalandorfilm, PETER LORRE-val.

Román-magyar légijárat Bukarest-Arad és Budapest között

Budapest, december 18. A magyar-román legfelsőbb légügyi bizottság napok óta tartó tárgyalásai a magyar-román légijáratok létesítésére, tegnap végetértek. A késő éjjeli órákban sikerült létrehozni az egyezményt, amely szerint Bucuresti-Arad Budapest utiránnyal állandó személyszállító és posta légijárat indul meg a két ország között. A tárgyalásokon résztvevő

Vladar külügyminiszteri megbízott a magyar országos légiforgalmi rt. megbízottjának kíséretében már elutazott Bucurestibe, ahol megtárgyalják a gépek használati kérdéseit. Vladar külügyi megbízott a magyar fővárosból való elutazása előtt jelentést tett a tárgyalások eredményéről Bornemisza magyar miniszternek.

Delbos elutazott Prágából

A szudetanémetekkel is tárgyalt Delbos

Prága, december 18. Delbos francia külügyminiszter szombaton fogadta a Krofta külügyminiszter társaságában kihallgatásra jelentkező újságírókat. Delbos többek között kijelentette, hogy a világsajtóban napvilágot látott hírek nem felelnek meg a valóságnak, prágai útja nem új szerződések kötése végett történt, erkölcsi eredményeket akart elérni, ami sikerült is. A francia külügyminiszter cáfolta azt a hírt is, hogy emlékiratot nyújtott át a cseh kormánynak, a cseh kormány pedig neki. Leszögezte Delbos, hogy prágai tárgyalásai alatt a béke ügyét vitatták meg, valamint a Franciaországot érdeklő problémákat. Nyilatkozata befejeztével hangsúlyozta a francia külügyminiszter, hogy bizik a Népszövetségben, amely egyedül hivatott a nemzetközi problémák megoldására. De'bos után Krofta cseh külügyminiszter is nyilatkozott a sajtónak. Hangsúlyozta, hogy a legteljesebb egyetértés uralkodik közte és a francia külügyminiszter között. Ezután a cseh külpolitikára tért át Krofta, amellyel kapcsolatban kijelentette, hogy valótlanok a csehszlovák külpolitika megváltozásáról elterjedt hírek. Az a hír terjedt el — mondotta többek között Krofta — hogy Csehország a

kétoldali szerződések kedvéért lemondott a kölcsönös biztonsági egyezményekről. A cseh külpolitika nem változott meg — hangsúlyozta Krofta külügyminiszter. Tény az, hogy Csehszlovákia igyekszik békében élni közvetlen szomszédaival és a béke érdekében hajlandó bizonyos engedelményekre.

Mint Berlinből jelentik, a német sajtó és különösen a Völkischer Beobachter mai száma közli, hogy német körökben kellemetlen meglepetést keltett az a tény, hogy „Delbos nem tartotta alkalmasnak az időt a csehszlovákiai német kisebbség képviselőinek fogadására”, prágai látogatása alkalmával. Ezzel az állítással szemben a Havas távirati iroda a következőket teszi közzé:

„A Havas ügynökség tudósítójának távirata közli, hogy Delbos a csehszlovák kormány kérésére tegnapelőtt megbeszélést folytatott a szudeta németek két reprezentánsával, akik a Heinlein vezetése alatt álló párt tagjai.”

Prága, december 18. Delbos ma délben hagyta el Prágát. Óriási tömeg lepte el az utcákat és lelkes ünneplésben részesítette Delbost és Franciaországot. Az állomáson a kormány és a diplomáciai kar tagjai vettek tőle búcsút. Mikor a vonat elindult, a peronon összegyűlt hatalmas tömeg lelkesen ünnepelte Franciaországot.

Még csak néhány napig tart

olcsó karácsonyi vásárunk

Reklám áraink!

1 méter mosott vászon	Lei 16.—
1 méter zeffir	Lei 17.—
1 méter flanel	Lei 25.—
1 méter ruhahelyem	Lei 65.—
1 méter prima pouplin ingnek	Lei 78.—
1 méter angora szövet ruhára	Lei 78.—
1 m. duplaszélés gyapjuszövet ruhára	Lei 105.—
1 méter kabátszövet	Lei 175.—
1 db. férfiing 2 gallérral	Lei 175.—
1 flanel pyjama, kabát, nadrag	Lei 278.—
1 drb. stórfüggöny filée	Lei 260.—
1 drb. seztonetítő	Lei 650.—

Szabó Jenő R. T.

divatnagyruházás

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 5.

Telefon: 2-479.

Fantasztikus hír Sztalin cárrá koronázásáról

LONDON, december 18. A Daily Mirror című lap azt a fantasztikusnak látszó hírközli, hogy Voroszilov szovjet hadügyi népbiztos felszólította Sztalint, hogy koronáztassa meg magát a minden oroszok cárijává. A lap szerint Voroszilov történelmi példával akarta meggyőzni Sztalint, hogy a forradalmat és rendet teremtett Franciaországban, I. Napoleon névvel, mi példával akarta meggyőzni Sztalint, hogy a forradalmat és rendet teremtett Franciaországban, I. Napoleon névvel.

Ma, vasárnap nyitva tartanak az összes üzletek

Cluj, december 18. Az ipari és kereskedelmi minisztérium rendeletére a karácsonyi vásár szükségletei miatt ma, vasárnap az összes üzletek nyitva tartanak. Szokás szerint az alkalmazottak munkaszüneti napjáért a vásárny harmadik napján nyújtanak kárpótlást.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó Rt. Székhelye Cluj, Strada Baron L. Popovici, Telefonszám: 18-66.

TEB. DUNA
TUDÓSÍTÓ

Posta-felirat

Tára postala
Műtete la suma.
No. 224718/929.

Telefon: 18-66.
Elevanta 110, negy
szor 600, egészévre
Elevanta: Elevanta 2,
266évre 12, egészévre
Elevanta díjazásba s
KELET” a transli
szidóság egyetlen p
la. Okirenk után
Elevanta megjelölésével

A belügyminis
Máramar
CLUJ, decem
érkezett még be s
tások iránt orszá
közel hárommillió
ban több megyébe
Beszarabiában er
incidens történt,
lesztás lefolyásár

Hárommillió
Bucuresti, decem
Hétőn reggel nyolc
ban megkezdődtek a v
tő tömegek felvonulá
mellett helyenként ve
menő rendezavarokkal
át folyt. Mint az iga
előzetesen megállapít
millió választó polgár
ami nem haladja meg
kon megjelent szavaz
millió szavazó 4152 ké
laszt. Az igazságügyi
felállították a szavaz
szükséges számológép
összegezését a körülete
tetele után fogják esz
rint a választások nap
napon belül kell a közp
fejeznie munkáját és a
nosságra hozni a képví
digi gyakorlat azonban
választásokat követő ké
szegezési munkálatokka

Bucurestiben déli egy
ben mintegy 22 ezer sz
urnák elé. A bucaresti
köz viszonyítva ez a szá
deszre mutat, bár az előz
14 ezer szavazó jelent
körzetekben. A választá
siásával megbízott ható
ségeen ütötték fel főhad
nak be a jelentések, a
hogy a déli órákig minde
szavazás. Az 55-ik közz
megbízott revolverrel a
A Vacaresti uton ma d
incidens volt. Ebben a
veztek a szavazó polgár

Választási öss
A déli szünetig az 1.
tura körzetében 5583, a
5580, a harmadikban 77
6280 ember szavazott l
szavazó közül. Ifjovme
rendben 35 ezer ember
Brailában több incidens t
gok léptek közbe, hogy
hoz tartozó rendezavár
Dâmbovitamegyében Bil
Valea Larga községek
megkísérelték a csend
hogy így akadályozzák m
vezetőségének megalakulá
tonaság állította helyre.
birtokos gazdaságában 20
vezett legionáriust talál
verekét evették. Neamtan
engés történt. A rossz idő
zót távol tart.
A lapok félmillióra bec
szavazóknak a számát,
járás miatt nem gyako
jogukat.

Cretu Avram gazda m
kezén megsebesült. A v
Negreni oltmgyei közs
meggyilkolták Dumitr
helyettes közs

